

cooperant

revista de cooperació per al desenvolupament - revista de cooperación para el desarrollo

núm. 11

núm.

Agost 2007

Periodicitat: Quadriestral
Edita: Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

3 *editorial*

a peu de foto | a pie de foto 4
PLANTAR MIL MILIONS D'ÀRBRES - *PLANTAR MIL MILLONES DE ÁRBOLES*
DES DE LA MEVA MIRADA - *A TRAVÉS DE MIS OJOS*

entrevista 6
VEASNA CHAN / PIERRE LE ROUX

Fotograma documental *Mariposas del Mekong*

12 *dossier*
DONES EN MOVIMENT
MUJERES EN MOVIMIENTO

IOM / © Héctor Mauricio Moreno / Colombia

fitxes tècniques | fichas técnicas 20
FUNDACIÓN PARA EL DESARROLLO DE LA ENFERMERÍA (FUDEN) - ARCA MENORCA
CIRUJANOS PLÁSTIKOS MUNDI - JUAN CIUDAD ONGD ILLES BALEARS

testimonis | testimonios 24
ESCOLA EN PAU

27 *diari de viatge | diario de viaje*
GUATEMALA

arreu del món | alrededor del mundo 28
BARRIS DEL MÓN
BARRIOS DEL MUNDO

Barrios del Mundo / París

31 *tauler d'anuncis | tablón de anuncios*

vocabulari solidari | vocabulario solidario 33

34 *fogons del món | fogones del mundo*
EL COCOTER
EL COCOTERO

© OIT / M. Crozet / Tanzania

amb referències | con referencias 35

Edita

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Afers Socials, Promoció
i Immigració
C/ Sant Joan de la Salle, 7 - 07003 Palma
Tel.: 971 17 74 34
<http://portalcooperacio.caib.es>

Redacció i coordinació

Redacción y coordinación
Elena Ortega (elenaortega@lacomba.com)

Traducció al català

Àngels Àlvarez Garí

Col·laboren | Colaboran

Anaitze Agirre, Pedro Barbadillo, Carme
Barceló, Neus Cabot, Alicia Cerón, Antònia
Cladera, Helena Herrera, Sandra Komáromy,
Àngela Llinás.

Portada

David Martínez, Tindouf

Disseny i maquetació
Diseño y maquetación

LACOMBA Produccions
www.lacomba.com

Impressió | Impresión

Bahía Indústria Gráfica

Tirada

2.200 exemplars | *ejemplares*

Periodicitat | Periodicidad

Quadrimestral | *Cuatrimestral*

Dipòsit legal | Depósito legal

PM-590-2004

TEMPS NOUS, REPTES NOUS

Comencem una nova legislatura i, per tant, una nova etapa pel que fa a les polítiques de cooperació del Govern de les Illes Balears. Ja fa vuit anys que la Direcció General de Cooperació va començar a fer camí i, a poc a poc, s'ha anat constituint –juntament amb els Fons de Cooperació– com un dels principals agents en matèria de cooperació per al desenvolupament.

Òbviament, en aquesta nova etapa, ens esforçarem a millorar tot allò que redundi en benefici d'una gestió més eficient, transparent i participativa. Amb vista a 2008, exemples d'aquesta voluntat de canvi seran un increment significatiu de les subvencions concedides a les organitzacions no governamentals per al desenvolupament (ONGD), així com una actualització a l'alça de l'ajuda que reben anualment els diferents fons insulars, que han patit una "congelació" d'aquest import durant els darrers anys.

Així, volem reprendre i reforçar la col·laboració amb les ONGD, impulsant el Consell de Cooperació i convertint aquest ens en el veritable punt de trobada de les entitats de cooperació i la Comunitat Autònoma. Volem crear, per tant, un espai de reflexió, debat i propostes per tal d'anar millorant dia a dia la nostra resposta als nous reptes que ens planteja la cooperació per al desenvolupament.

D'altra banda, farem que l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears esdevingui un eficaç "braç executor" de les polítiques de cooperació de la Direcció General, i facilitar i agilitar, entre d'altres, els tràmits burocràtics i financers dels projectes.

Fa poques setmanes que m'he incorporat a la Direcció General i encara som a la fase de planificació i de formulació d'objectius i prioritats. Abans de Nadal estarem en condicions de presentar-vos les línies generals d'actuació per als propers anys.

Desitjo que l'etapa que ara encetem serveixi per enfortir els lligams entre les ONGD i l'Administració autonòmica i, principalment, per dur a terme una tasca tan eficaç i útil com sigui possible, que contribueixi a reduir les diferències entre els països rics i els pobres i a millorar les condicions de vida del nombre més elevat possible de persones del Sud.

Espero que tots ens trobem en aquesta engrescadora aventura.

Josep Ramon Balanzat.
Director general de Cooperació

NUEVOS TIEMPOS, NUEVOS RETOS

Empezamos una nueva legislatura y, por lo tanto, una nueva etapa en cuanto a políticas de cooperación del Govern de les Illes Balears. Hace ya ocho años que la Dirección General de Cooperación inició su singladura y, poco a poco, se ha ido constituyendo –junto con los Fondos de Cooperación– en uno de los principales agentes en materia de cooperación para el desarrollo.

Obviamente, en esta nueva etapa nos esforzaremos en mejorar todo aquello que redunde en beneficio de una gestión más eficiente, transparente y participativa. Ejemplos de esta voluntad de cambio de cara a 2008 serán un incremento significativo de las subvenciones concedidas a las organizaciones no gubernamentales de desarrollo (ONGD), y una actualización al alza de la ayuda que perciben anualmente los diferentes fondos insulares, que han sufrido una "congelación" de este importe durante los últimos años.

Así pues, queremos retomar y reforzar la colaboración con las ONGD, impulsando el Consejo de Cooperación y convirtiendo este ente en el verdadero punto de encuentro de las entidades de cooperación y la Comunidad Autónoma. Queremos, por lo tanto, crear un espacio de reflexión, debate y propuestas para ir mejorando día a día nuestra respuesta a los nuevos retos que nos plantea la cooperación para el desarrollo.

Por otro lado, haremos que la Agencia de Cooperación Internacional de las Illes Balears se convierta en un eficaz "brazo executor" de las políticas de cooperación de la Dirección General, facilitando y agilizando, entre otras cosas, los trámites burocráticos y financieros de los proyectos.

Hace pocas semanas que me he incorporado a la Dirección General y todavía estamos en la fase de planificación y formulación de objetivos y prioridades. Antes de Navidad estaremos en condiciones de presentaros las líneas generales de actuación para los próximos años.

Deseo que la etapa que ahora iniciamos sirva para reforzar los lazos entre las ONGD y la Administración autonómica y, principalmente, para llevar a cabo una tarea lo más eficaz y útil posible, que contribuya a reducir las diferencias entre países ricos y pobres y a mejorar las condiciones de vida del número más elevado posible de personas del Sur.

Espero que todos nos encontremos en esta ilusionante aventura.

PLANTAR MIL MILLONES D'ARBRES PLANTAR MIL MILLONES DE ÁRBOLES

Diuen els experts que per reparar la desforestació soferta per la Terra al llarg de l'última dècada s'haurien de plantar 14.000 milions d'arbres cada any durant els propers 10 anys.

Tot i que més modesta, la iniciativa del Programa de Medi Ambient de les Nacions Unides (PNUMA) pretén sembrar 1.000 milions d'arbres el 2007. Des d'aquesta organització s'animen persones, grups infantils, escoles, grups comunitaris, organitzacions no governamentals, agricultors, organitzacions del sector privat, autoritats locals i governs nacionals perquè es comprometin amb *Plantemos para el Planeta: Campaña de los mil millones de árboles*.

A la seva web <www.unep.org/billiontreecampaign>, hom pot registrar-hi el seu compromís: quants arbres plantarà, on, quan i de quina espècie (millor si són espècies autòctones). Una vegada posada en pràctica la promesa, rebrà un certificat de compromís amb la causa i podrà publicar fotografies i relats que il·lustrin el procés i els resultats obtinguts.

Aquestes mesures, tot i que siguin individuals i aïllades, ajuden a lluitar contra el canvi climàtic i a preservar la biodiversitat. I són vitals en determinades regions del planeta, on més de mil milions de persones depenen, per a la seva subsistència, dels productes que obtenen dels boscos: fusta, fruita, medicina, begudes, farratge...

Dicen los expertos que para reparar la deforestación sufrida por la Tierra en la última década habría que plantar 14.000 millones de árboles cada año durante los próximos 10 años.

Aunque más modesta, la iniciativa del Programa de Medio Ambiente de Naciones Unidas (PNUMA) pretende sembrar 1.000 millones de árboles en 2007. Desde esta organización se anima a personas, grupos infantiles, escuelas, grupos comunitarios, organizaciones no gubernamentales, agricultores, organizaciones del sector privado, autoridades locales y gobiernos nacionales, a que se comprometan con *Plantemos para el Planeta: Campaña de los mil millones de árboles*.

En su web <www.unep.org/billiontreecampaign>, uno puede registrar su compromiso: cuántos árboles plantará, dónde, cuándo y qué especie (mejor si son especies autóctonas). Una vez llevada a la práctica la promesa, recibirá un certificado de compromiso con la causa y podrá publicar fotografías y relatos que ilustren el proceso y los resultados obtenidos.

Estas medidas, aunque sean individuales y aisladas, ayudan a luchar contra el cambio climático y a preservar la biodiversidad. Y son vitales en determinadas regiones del planeta, donde más de mil millones de personas dependen, para su subsistencia, de los productos que obtienen de los bosques: madera, fruta, medicina, bebidas, forraje...

Alumnos Colegio Público Sportles / Médicos del Mundo

DES DE LA MEVA MIRADA A TRAVÉS DE MIS OJOS

“És un poble petit, una mica pobre i amb cases un poc desgastades. Amb una selva, menjars diferents, un riu a prop i volcans”. Així descriuen un grup d'alumnes de Mallorca el poble de San Juan a Nicaragua.

Aquesta activitat forma part del programa d'educació per al desenvolupament *Des de la meva mirada* que duu a terme Metges del Món. Aquesta organització ha elaborat una unitat didàctica, amb tallers i activitats educatives, perquè alumnes de centres escolars espanyols i de països en desenvolupament adquireixin valors i adoptin actituds de solidaritat i de respecte envers cultures diferents de la seva.

A Mallorca, alumnes d'una escola de Palma i d'una d'Esporles intercanviaren amb escolars nicaragüencs vídeos, fotografies i dibuixos, relacionats amb el seu entorn. També reflexionaren sobre les qüestions que per a cada un d'ells tenien més importància (i que han estat molt semblants en ambdós països).

El material obtingut en aquests tallers s'ha utilitzat per preparar una exposició audiovisual dirigida al públic infantil, però també al públic en general del nostre país, amb la qual s'espera que la nostra societat obtingui un coneixement més profund sobre la situació en què viuen els països empobrits i les causes que provoquen la desigualtat al nostre planeta.

“Es un pueblo pequeño, un poco pobre y con casas algo gastadas. Con una selva, comidas diferentes, un río cerca y volcanes”. Así describía un grupo de alumnos de Mallorca el pueblo de San Juan en Nicaragua.

Esta actividad forma parte del programa de educación para el desarrollo *A través de mis ojos* que lleva a cabo Médicos del Mundo. Esta organización ha elaborado una unidad didáctica, con talleres y actividades educativas, para que alumnos de centros escolares españoles y de países en desarrollo adquieran valores y adopten actitudes de solidaridad y de respeto hacia culturas diferentes de la suya.

En Mallorca, alumnos de una escuela de Palma y una de Esporles intercambiaron con escolares nicaragüenses videos, fotografías y dibujos, relacionados con su entorno. También reflexionaron sobre las cuestiones que para cada uno de ellos tenían más importancia (y que han resultado ser muy similares en ambos países).

El material obtenido en estos talleres se ha utilizado para preparar una exposición audiovisual dirigida al público infantil, pero también al público en general de nuestro país. Con ella se espera que nuestra sociedad obtenga un conocimiento más profundo sobre la situación en que viven los países empobrecidos y las causas que provocan la desigualdad en nuestro planeta.

VEASNA CHAN

PIERRE LE ROUX

QUAN ES COMPLEIXEN 200 ANYS DE L'ABOLICIÓ DE L'ESCLAVITUD I DEL TRÀFIC DE PERSONES, ENCARA MILIONS D'ÉSSERS HUMANS SÓN OBJECTE DEL TRÀFIC I L'EXPLOTACIÓ. VEASNA CHAN, UNA JOVE CAMBODJANA VÍCTIMA DE LA PROSTITUCIÓ FORÇADA QUE ACONSEGUÍ ESCAPAR DELS SEUS PROXENETES, I PIERRE LE ROUX, ANTROPÒLEG FRANCÈS ESPECIALITZAT EN EL TRÀFIC DE DONES EN EL SUD-EST ASIÀTIC, ES REUNIREN A PALMA PER PRESENTAR EL DOCUMENTAL QUE PROTAGONITZEN, *MARIPOSAS DEL MEKONG*.

CUANDO SE CUMPLEN 200 AÑOS DE LA ABOLICIÓN DE LA ESCLAVITUD Y DE LA TRATA DE PERSONAS, TODAVÍA MILLONES DE SERES HUMANOS SON OBJETO DEL TRÁFICO Y LA EXPLOTACIÓN. VEASNA CHAN, UNA JOVEN CAMBOYANA VÍCTIMA DE LA PROSTITUCIÓN FORZADA QUE CONSIGUIÓ ESCAPAR DE SUS PROXENETAS, Y PIERRE LE ROUX, ANTROPÓLOGO FRANCÉS ESPECIALIZADO EN EL TRÁFICO DE MUJERES EN EL SUDESTE ASIÁTICO, SE REUNIERON EN PALMA PARA PRESENTAR EL DOCUMENTAL QUE PROTAGONIZAN MARIPOSAS DEL MEKONG.

IOM / © Thomas Moran / Camboya

Cada any, entre 600.000 i 700.000 persones són víctimes del tràfic internacional d'éssers humans; un delict intolerable que atenta contra la llibertat i la dignitat de les persones, que les relega a un estat de submissió per mitjà d'amenaques, violència i vexacions.

Prop del 80% de les víctimes són dones i nines, destinades principalment a l'explotació sexual. La majoria són oriündes de la regió asiàtica del Gran Mekong, que comprèn zones de Cambodja, la Xina, Laos, Birmània, Tailàndia i el Vietnam. Aquestes són les dades que es fan servir a l'últim *Informe Anual sobre la Trata de Personas* del Departament d'Estad dels Estats Units; tot i que la quantitat real de persones objecte de tràfic sigui molt difícil de precisar.

Segons l'Organització Internacional de Migracions, la creixent demanda masculina de prostitució constitueix la principal força impulsora del tràfic de dones i nines per a l'explotació sexual. Però també les grans diferències socials i econòmiques entre països rics i països empobrits propicien que les organitzacions criminals treguin profit del tràfic de persones. Aquest negoci il·legal es lucra amb la pobresa, la falta d'educació, la desocupació i la discriminació de la dona, i s'expandeix gràcies a la permeabilitat de les fronteres.

Més de 9.000 milions d'euros anuals mouen organitzacions "quasi empresarials i transnacionals", segons els experts que es reüniren a la recent Conferència Internacional sobre Turisme i Explotació Sexual Comercial Infantil. María José Chamorro, representant de l'Organització Internacional del Treball, assenyala que per contrarestar l'explotació sexual comercial infantil es necessita generar llocs de feina suficients,

aplicar polítiques que proporcionin els serveis bàsics a tota la població i posar en marxa les eines necessàries per conscienciar les societats de la necessitat de denúncia.

Cada año, entre 600.000 y 700.000 personas son víctimas de la trata internacional de seres humanos; un delito intolerable que atenta contra la libertad y la dignidad de las personas, relegándolas a un estado de sometimiento por medio de amenazas, violencia y vejaciones.

Cerca del 80% de las víctimas son mujeres y niñas, destinadas principalmente a la explotación sexual. La mayor parte de ellas son oriundas de la región asiática del Gran Mekong, que comprende zonas de Camboya, China, Laos, Birmania, Tailandia y Vietnam. Estos son los datos que se barajan en el último Informe Anual sobre la Trata de Personas del Departamento de Estado de Estados Unidos; aunque la cantidad real de personas objeto de trata sea muy difícil de precisar.

Según la Organización Internacional de Migraciones, la creciente demanda masculina de prostitución constituye la principal fuerza impulsora del tráfico de mujeres y niñas para su explotación sexual. Pero también las acusadas diferencias sociales y económicas entre países ricos y países empobrecidos propician que las organizaciones criminales saquen provecho con la trata de personas. Este negocio ilegal se lucra con la pobreza, la falta de educación, el desempleo y la discriminación de la mujer, y se expande gracias a la permeabilidad de las fronteras.

Más de 9.000 millones de euros anuales mueven organizaciones "casi empresariales y transnacionales", según los

expertos que se dieron cita en la reciente Conferencia Internacional sobre Turismo y Explotación Sexual Comercial Infantil. María José Chamorro, representante de la Organización Internacional del Trabajo, señala que para contrarrestar la explotación sexual comercial infantil se necesita generar empleos suficientes, aplicar políticas que proporcionen los servicios básicos a toda la población y poner en marcha las herramientas necesarias para concienciar a las sociedades de la necesidad de denuncia.

Cooperant - Veasna, vostè va patir les conseqüències del règim Jemer, va néixer en una família pobre i no tingué accés a l'educació. Com influeixen aquestes circumstàncies en el futur de desenes de milers de nins i nines de Cambodja i d'altres països de la regió?

precària, producte de la llarga guerra i del genocidi que devastà el país i la seva població. A més, la prostitució a Cambodja és diferent de la de la resta de la regió: el proxenetisme és més visible i està més assentat.

Veasna Chan - *Son cruciales. Quienes son víctimas de la trata y la explotación sexual proceden de hogares pobres, no han ido al colegio y no tienen cómo ganarse la vida. La mayoría de ellas, con la esperanza de escapar de la pobreza, caen en los engaños de sus explotadores o sirven como moneda de cambio para saldar deudas familiares. Y, aún las niñas y jóvenes que saben que están siendo captadas para la prostitución, no son conscientes de las situaciones degradantes y de extrema explotación que tendrán que sufrir.*

AFESIP / Camboya

© OIT / A. Khemka / India

“Educació i formació per tenir un mitjà amb el qual guanyar-se la vida, reduirien el tràfic de dones i de nines”, Veasna Chan

“Educación y formación para tener un medio con el que ganarse la vida, reducirían la trata de mujeres y niñas”, Veasna Chan

Cooperant - *Veasna, usted padeció las consecuencias del régimen Jemer, nació en una familia pobre y no tuvo acceso a la educación. ¿Cómo influyen estas circunstancias en el futuro de decenas de miles de niños y niñas de Camboya y otros países de la región?*

Veasna Chan - Són crucials. Els que són víctimes del tràfic i l'explotació sexual procedeixen de llars pobres, no han anat al col·legi i no tenen cap manera per guanyar-se la vida. La majoria d'elles, amb l'esperança d'escapar de la pobresa, cauen en els enganys dels seus explotadors o serveixen de moneda de canvi per saldar deutes familiars. I fins i tot les nines i joves que saben que són captades per a la prostitució, no són conscients de les situacions degradants i d'extrema explotació que hauran de patir.

Pierre Le Roux - M'agradaria afegir que hi ha un component cultural en aquestes nines i joves sense recursos a càrrec de la família. En molts de casos se senten culturalment “precondicionades” a sacrificar la seva persona. A més, la situació a Cambodja presenta trets particulars. L'economia és molt

Pierre Le Roux - *Me gustaría añadir que existe un componente cultural en estas niñas y jóvenes sin recursos a cargo de la familia. En muchos casos se sienten culturalmente “precondicionadas” a sacrificar su persona. Además, la situación en Camboya presenta rasgos particulares. Su economía es muy precaria, producto de la larga guerra y del genocidio que devastó el país y su población. Además, la prostitución en Camboya es diferente de la del resto de la región: el proxenetismo es más visible y está más asentado.*

C. - *Vostè treballa per a la reintegració d'aquests nins i nines. Quines són les millors pràctiques?*

C.- *Usted trabaja para la reintegración de estos niños y niñas. ¿Cuáles son las mejores prácticas?*

V. C. - Proporcionar-los educació i formació perquè tinguin un mitjà amb el qual es puguin guanyar la vida. Aquesta és la millor prevenció per reduir el nombre d'adolescents de llars pobres del Vietnam o de Cambodja que, enganades amb l'oferta d'una feina, cauen en les xarxes de la prostitució forçada.

I per a la reintegració de les joves que han estat objecte de tràfic, és necessari que se'ls proporcioni atenció mèdica i psicològica per tal d'ajudar-les a salvar l'estigma d'haver treballat en l'àmbit de la prostitució (a la nostra regió, suposa un gran obstacle per reinserir-se en la societat).

Al meu entendre, la cooperació internacional hauria d'ajudar a crear llocs de treball decents pagats correctament, perquè les nines i les joves no es deixin embolicar per les màfies. I, també, col·laborar en la creació de més centres d'acollida per a les víctimes de l'esclavitud sexual.

P. L. R. - Sens dubte, l'autonomia econòmica de les víctimes és tan problemàtica, en països amb un mercat de treball exigü i corromput, com essencial: constitueix la millor garantia contra els riscos de recaiguda i és la millor prevenció.

© IOM / William Barriga / Tailàndia

V. C. - *Proporcionarles educación y formación para que tengan un medio con el que ganarse la vida. Ésta es la mejor prevención para reducir el número de adolescentes de aldeas pobres de Vietnam o de Camboya que, engañadas con la oferta de un trabajo, caen en las redes de la prostitución forzada.*

Y para la reintegración de las jóvenes que han sido objeto de trata, es preciso proporcionarles cuidados médicos y psicológicos que les ayuden a salvar el estigma de haber trabajado en el ámbito de la prostitución (en nuestra región, supone un gran obstáculo para reinsertarse en la sociedad).

En mi opinión, la cooperación internacional debería ayudar a crear trabajos decentes pagados correctamente, para que las niñas y las jóvenes no se dejen enredar por las mafias. Y, también, colaborar en la creación de más centros de acogida para las víctimas de la esclavitud sexual.

P. L. R. - *Desde luego, la autonomía económica de las víctimas es tan problemática, en países con un mercado de trabajo exigüo y corrompido, como esencial: constituye la mejor garantía contra los riesgos de recaída y es la mejor prevención.*

C. - *Senyor Le Roux, vostè ha dit que en la lluita contra aquest problema, encara s'ha de fer tot, però que és possible reduir el tràfic de dones i nins si la comunitat internacional es posa d'acord i treballa en col·laboració.*

C. - *Señor Le Roux, usted ha dicho que en la lucha contra este problema, todo está por hacer, pero que es posible reducir la trata de mujeres y niños si la comunidad internacional se pone de acuerdo y trabaja en colaboración.*

P. L. R. - Sí, i crec que en primer lloc és necessària una investigació liderada per la comunitat internacional per a l'eradicació de les màfies. El tràfic de dones i nines va augmentant els últims anys a causa de la bretxa creixent, política, econòmica i social entre països rics i països emergents. Desenes de milers de dones i nines són traficades a la regió del Sud-est Asiàtic, del medi rural a l'urbà, i d'aquest cap a l'internacional, cap a àrees turístiques o zones amb alta concentració de treballadors estrangers.

Si observem un mapa del Sud-est Asiàtic, en relació amb el tràfic de persones, veurem que Tailàndia, Malàisia i Singapur, països amb un relativament alt nivell de vida, són "receptors" de dones, i Birmània, Laos, la Xina, Cambodja i el Vietnam, econòmicament en dificultats o

IOM / © Thomas Moran / Camboya

en emergència, són "donants" de dones. A més, els bitllets d'avió i els hotels s'han abaratit i ara molts de turistes sexuals procedeixen del Pakistan, l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units.

P. L. R. - *Sí, y creo que en primer lugar es necesaria una investigación liderada por la comunidad internacional para la erradicación de las mafias. El tráfico de mujeres y niñas está aumentando en los últimos años a causa de la brecha creciente, política, económica y social entre países ricos y países emergentes. Decenas de millares de mujeres y niñas son traficadas en la región del Sudeste Asiático, del medio rural al urbano, y de éste hacia el internacional, hacia áreas turísticas o zonas con alta concentración de trabajadores extranjeros.*

Si observamos un mapa del Sudeste Asiático, en relación con la trata de personas, veremos cómo Tailàndia, Malasia y Singapur, países de relativamente alto nivel de vida, son "receptores" de mujeres, y Birmania, Laos, China, Camboya y Vietnam, económicamente en dificultades o en emergencia, son "donantes" de mujeres. Además, los billetes de avión y los hoteles se han abaratado y ahora muchos turistas sexuales proceden de Pakistán, Arabia Saudita y los Emiratos Árabes Unidos.

C. - *Creu que el sistema judicial protegeix suficientment i eficaçment les víctimes del tràfic?*

C.- *¿Cree que el sistema judicial protege suficientemente y eficazmente a las víctimas de la trata?*

V. C. - Al meu país, la policia és bastant competent però els salaris són mínims i falten mitjans; per això és molt difícil per

© OIT / J. Maillard / Tailàndia

als policies de peu desarticular les màfies.

Quant a la justícia internacional, en el meu viatge a Espanya he iniciat els tràmits de denúncia contra l'home que em comprà i contra els meus captors. El tràfic de persones està considerat un delict contra la humanitat i gaudeix d'extraterritorialitat, segons el Tractat de Roma de 1998.

P. L. R. - Avui en dia, el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment de dones i nins, que completa el Tractat de Palerm contra el crim organitzat de 2000, és el principal instrument jurídic internacional per lluitar contra una violació dels Drets Humans en la qual estan implicats els principals grups mafiosos del món.

V. C. - *En mi país, la policia es bastante competente pero los salarios son mínimos y faltan medios; de ahí que sea muy difícil para los policías de a pie desarticular a las mafias.*

En cuanto a la justicia internacional, en mi viaje a España he iniciado los trámites de denuncia contra el hombre que me compró y contra mis captores. El tráfico de personas está considerado como un delito contra la humanidad y goza de extraterritorialidad, según el Tratado de Roma de 1998.

“És possible reduir el tràfic de dones i nins si la comunitat internacional es posa a treballar conjuntament”, Pierre Le Roux

“Es posible reducir la trata de mujeres y niños si la comunidad internacional se pone a trabajar conjuntamente”, Pierre Le Roux

P. L. R. - *Hoy en día, el Protocolo para prevenir, reprimir y sancionar la trata de personas, especialmente de mujeres y niños, que completa el Tratado de Palermo contra el crimen organizado de 2000, es el principal instrumento jurídico internacional para luchar contra una violación de los Derechos Humanos en la que están implicados los principales grupos mafiosos del mundo.*

C. - **Quines són les seves aspiracions?**

C. - *¿Cuáles son sus aspiraciones?*

V. C. - Ajudar altres joves i nines que han passat per aquesta situació i portar davant la justícia els proxenetes que m'esclavitzaren. A més, m'agradaria

estudiar i poder treballar en llibertat i amb independència.

V. C. - *Ayudar a otras jóvenes y niñas que han pasado por esta situación y llevar ante la justicia a los proxenetas que me esclavizaron. Además, me gustaría estudiar y poder trabajar en libertad y con independencia.*

C. - **Quines mesures, a escala nacional, regional i mundial, creu que són necessàries per acabar amb aquest negoci il·legal?**

C. - *¿Qué medidas, a escala nacional, regional y mundial, cree que son necesarias para acabar con este negocio ilegal?*

P. L. R. - Tot i que els governs de la regió tenen bones intencions i consciència del problema estan mancats de mitjans. A més, el problema és regional, internacional i demana la cooperació entre governs. Es podrien inutilitzar els traficants a petita escala, però suprimir el tràfic de la màfia, el crim organitzat...

Cal reunir les ONGD, la policia, les agències de les Nacions Unides, experts en la matèria, els governs, si volem lluitar de manera eficaç. Es necessiten advocats, investigadors, associacions de dones, enquestadors que coneguin les llengües de les distintes ètnies per, entre

tots, recollir dades, proves, documents, que serveixin per preparar un estat de la situació. És per això que proposo la creació a Internet d'un observatori internacional interdisciplinari sobre el tràfic i l'esclavitud sexual.

Una vegada que tinguem un coneixement profund de la situació, es tracta d'anar aplicant solucions; pressionant els governs, els grups turístics... Sàpiga que la majoria d'hotels del Sud-est Asiàtic són proveïdors de dones. El boicot ciutadà pot ser una arma per exercir pressió.

P. L. R. - *Aunque los gobiernos de la región tienen buenas intenciones y conciencia del problema carecen de medios. Además, el problema es regional, internacional y demanda la cooperación entre gobiernos. Se podría inutilizar a los traficantes a pequeña escala, pero suprimir el tráfico de la mafia, el crimen organizado...*

Hay que reunir a las ONGD, a la policía, a las agencias de Naciones Unidas, a expertos en la materia, a los gobiernos, si queremos luchar de manera eficaz. Se necesitan abogados, investigadores, asociaciones de mujeres, encuestadores que conozcan las lenguas de las distintas etnias para, entre todos, recoger datos, pruebas, documentos, que sirvan para preparar un estado de la situación. Es por ello, que propongo la creación en internet de un observatorio internacional interdisciplinar sobre la trata y la esclavitud sexual.

Una vez que tengamos un conocimiento profundo de la situación, se trata de ir aplicando soluciones; presionando a los gobiernos, a los grupos turísticos... Sepa que la mayoría de hoteles del Sudeste Asiático son proveedores de mujeres. El boicot ciudadano puede ser un arma para ejercer presión.

Unicef / Christine Nesbitt / República Democrática del Congo

Fotograma documental *Mariposas del Mekong*

Mariposas del Mekong conta la història de Veasna Chan, una jove cambodjana que fou segrestada i esclavitzada sexualment. El seu coratge i la seva determinació foren claus per escapar dels proxenetes i acollir-se a un programa de reinserció de l'ONG Afesip, en la qual milita la seva compatriota Somaly Mam, reconeguda activista contra la prostitució femenina.

En aquest documental participa també l'antropòleg Pierre Le Roux, qui ens guia en la cerca dels proxenetes i de l'hotel on va romandre reclosa Veasna. Pedro Barbadillo i Carlos Ayuso són els autors d'aquest treball, per al qual hagueren d'utilitzar càmeres ocultes en el seu recorregut per prostíbuls, bordells i hotels, fins a trobar, finalment, el lloc on va estar Veasna i la persona que la comprà, membre d'una triada xinesa que traficava amb milers de dones.

Fotograma documental *Mariposas del Mekong*

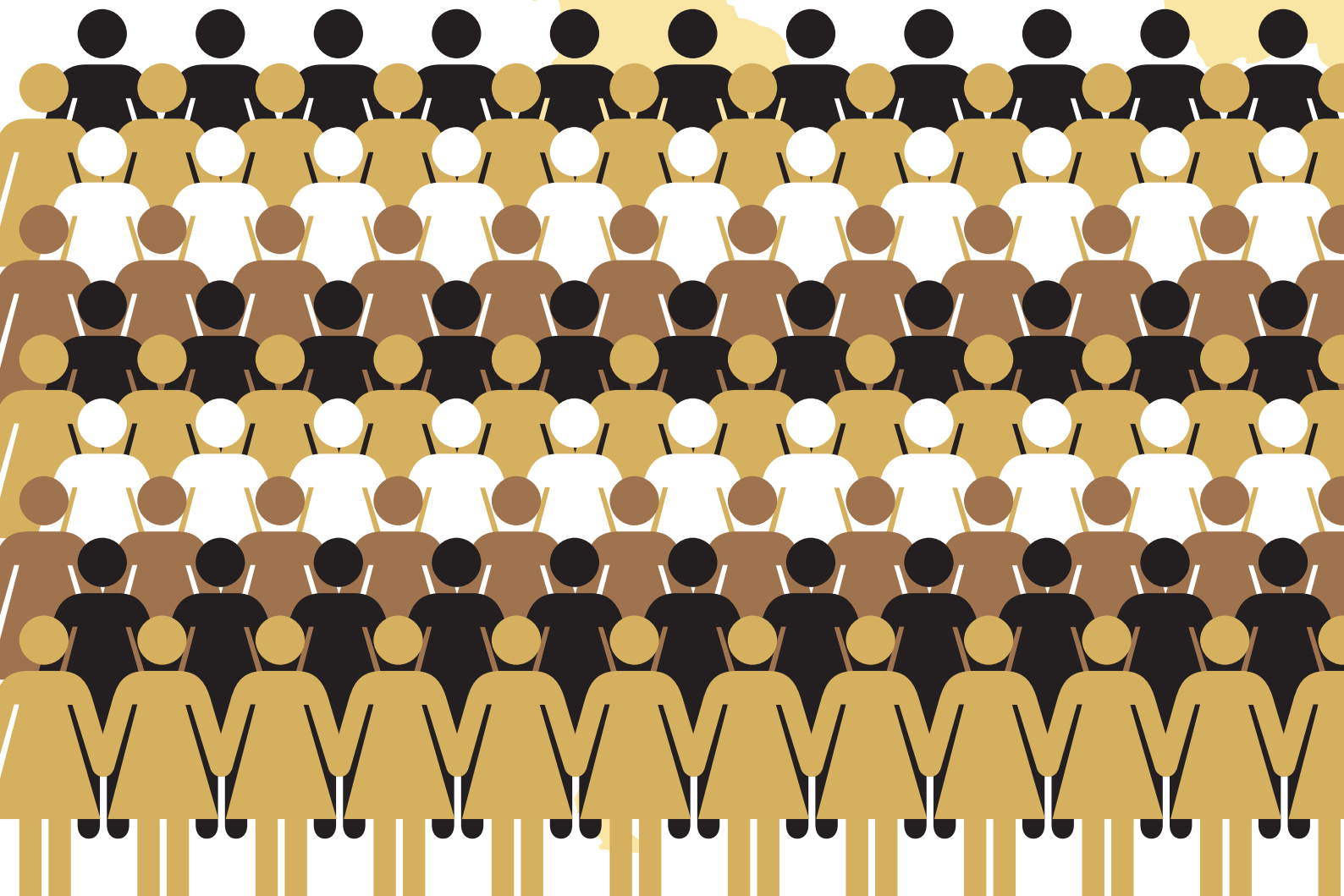
Mariposas del Mekong cuenta la historia de Veasna Chan, una joven camboyana que fue secuestrada y esclavizada sexualmente. Su coraje y su determinación, fueron claves para escapar de sus proxenetas y acogerse a un programa de reinserción de la ONG Afesip, en la que milita su compatriota Somaly Mam, reconocida activista contra la prostitución femenina.

En este documental participa también el antropólogo Pierre Le Roux, quien nos guía en la búsqueda de los proxenetas y el hotel donde permaneció recluida Veasna. Pedro Barbadillo y Carlos Ayuso son los autores de este trabajo, para el que debieron utilizar cámaras ocultas en su recorrido por prostíbulos, burdeles y hoteles, hasta dar, finalmente, con el lugar donde estuvo Veasna y con la persona que la compró, miembro de una triada china que traficaba con miles de mujeres.

DONES EN MOVIMENT

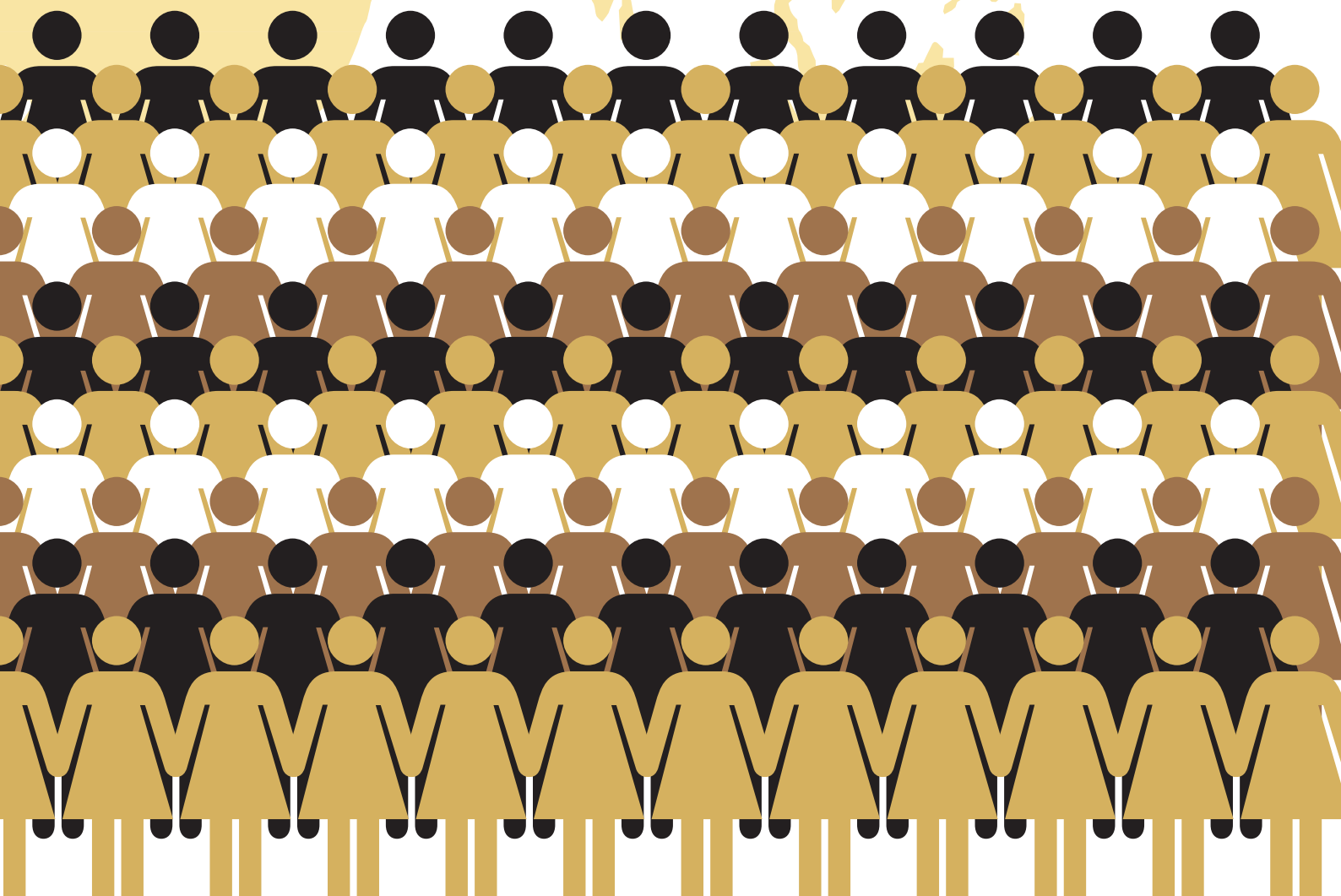
Joves i grans, casades, fadrines, divorciades, viudes... Noranta-cinc milions de dones han deixat les seves llars a Àsia, l'Amèrica Llatina, el Carib i Àfrica, per dirigir-se a Europa, l'Amèrica del Nord, els estats del Golf Pèrsic i els països asiàtics emergents, en cerca de feina i d'una vida millor; això no obstant, massa vegades, els seus drets no són respectats.

12

MUJERES EN MOVIMIENTO

Jóvenes y mayores, casadas, solteras, divorciadas, viudas... Noventa y cinco millones de mujeres han dejado sus hogares en Asia, América Latina, el Caribe y África, para dirigirse a Europa, América del Norte, los Estados del Golfo Pérsico y los países asiáticos emergentes, en busca de trabajo y de una vida mejor; sin embargo, en demasiadas ocasiones, sus derechos no están siendo respetados.

Rif Spahni / CONTRA / Tindouf

Avui en dia, les dones representen prop de la meitat dels migrants internacionals en el món. Són empleades domèstiques, jornaleres agrícoles, obreres, cambres, mestres, metges, infermeres, treballadores sexuals... I cada vegada viatgen menys com a acompanyants o per reunir-se amb les seves parelles i més per compte propi, cercant millors expectatives laborals i de futur.

Tot i que per regla general la migració permet a moltes dones accedir a un món més igualitari, on hi ha més llibertat i més oportunitats, l'acció de migrar també té un costat obscur: l'esclavitud que pateixen les víctimes del tràfic de blanques, l'explotació laboral, la separació dels fills i éssers estimats, la discriminació, la vulneració dels drets o la migració forçada.

Patricia Cortés, consultora del Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía (CELADE), ens adverteix a la seva publicació *Mujeres migrantes de América Latina y el Caribe: derechos humanos, mitos y duras realidades*, que a pesar que la gran majoria de dones llatinoamericanes pren la decisió de manera autònoma, n'hi ha un nombre significatiu que creua les fronteres a causa de conflictes armats, condicions de pobresa, degradació ambiental o desastres naturals.

Per la seva doble condició de dones i de migrants, milions de dones migrants són particularment vulnerables. Especialment si no tenen oportunitats adequades per migrar sense risc i en condicions legals, ja que s'han d'enfrontar a seriosos perills i queden desposseïdes dels seus drets. Les polítiques d'immigració restrictives, que apliquen els països desenvolupats, augmenten la desesperació de centenars de milers de dones i nines, que confien en tractants que les enganen amb falses ocupacions. El tràfic d'éssers humans és el tercer negoci il·lícit més lucratiu, després del tràfic de drogues i el contraban d'ar-

Hoy en día, las mujeres representan cerca de la mitad de los migrantes internacionales en el mundo. Son empleadas domésticas, jornaleras agrícolas, obreras, camareras, maestras, médicos, enfermeras, trabajadoras sexuales... Y cada vez viajan menos como acompañantes o para reunirse con sus parejas, y más por cuenta propia, buscando mejores expectativas laborales y de futuro.

Aunque por norma general, la migración permite a muchas mujeres acceder a un mundo más igualitario, donde existe mayor libertad y más oportunidades; la acción de migrar también tiene un lado sombrío: la esclavitud que padecen las víctimas de la trata, la explotación laboral, la separación de los hijos y seres queridos, la discriminación, la vulneración de sus derechos o la migración forzada.

Patricia Cortés, consultora del Centro Latinoamericano y Caribeño de Demografía (CELADE), nos advierte en su publicación *Mujeres migrantes de América Latina y el Caribe: derechos humanos, mitos y duras realidades*, que pese a que la gran mayoría de mujeres latinoamericanas toma su decisión de manera autónoma, existe un significativo número de ellas que cruza las fronteras a causa de conflictos armados, condiciones de pobreza, deterioro ambiental o desastres naturales.

Por su doble condición de mujeres y de migrantes, millones de mujeres migrantes son particularmente vulnerables. Especialmente si carecen de oportunidades adecuadas para migrar sin riesgo y en condiciones legales, habiendo de enfrentarse a serios peligros y quedando despojadas de sus derechos. Las políticas de inmigración restrictivas, que aplican los países desarrollados, aumentan la desesperación de cientos de miles de mujeres y niñas, que confían en tratantes que las engañan con falsos empleos. La trata de seres humanos es el tercer negocio ilícito más lucrativo, después del tráfico de drogas y

© IOM / Indonesia

mes. Amb la diferència que, en aquest negoci, les víctimes són explotades reiteradament i estan exposades a malalties com el VIH/SIDA.

Un dels principals requeriments que es fan a l'informe *Estado de la población mundial 2006*, publicat pel Fons de Població de les Nacions Unides (UNFPA), dedicat a les dones i la migració internacional, és que cal reforçar la cooperació multilateral i aplicar polítiques i mesures per protegir les dones migrants contra l'explotació i els abusos; perquè aquestes dones són, abans de tot, éssers humans dotats de drets humans. Tot i que aquesta petició pugui semblar peregrina als 10 països del món que reben major nombre d'immigrants i que no han firmat o ratificat la Convenció internacional sobre la protecció de tots els treballadors migratoris i de les seves famílies.

L'informe esmentat, dedicat a les dones migrants, examina els principals problemes als quals s'enfronten: inserció al mercat laboral, salut sexual i reproductiva, tràfic de persones, violacions greus de drets humans, migració forçada i remeses. I es reclama per a elles atenció amb caràcter preferent.

Durant els últims anys, Amnistia Internacional, Human Rights Watch i altres organitzacions humanitàries van denunciant el creixent maltractament i les dures condicions laborals a què estan sotmeses moltes

el contrabando de armas. Con la diferencia de que, en este negocio, las víctimas son explotadas reiteradamente y están expuestas a enfermedades como el VIH/SIDA.

Uno de los principales requerimientos que se hacen en el informe Estado de la población mundial 2006, publicado por el Fondo de Población de las Naciones Unidas (UNFPA), dedicado a las mujeres y la migración internacional, es que hay que reforzar la cooperación multilateral y aplicar políticas y medidas para proteger a las mujeres migrantes contra la explotación y los abusos; porque estas mujeres son, ante todo, seres humanos dotados de derechos humanos. Aunque esta petición pueda resultar peregrina en los 10 países del mundo que reciben mayor número de inmigrantes y que no han firmado o ratificado la Convención internacional sobre la protección de los derechos de todos los trabajadores migratorios y de sus familiares.

El citado informe, dedicado a las mujeres migrantes, examina los principales problemas a que se enfrentan, como son: inserción en el mercado laboral, salud sexual y reproductiva, trata de personas, violaciones graves de derechos humanos, migración forzada y remesas. Y se reclama para ellas atención con carácter preferente.

En los últimos años, Amnistia Internacional, Human Rights Watch y otras organizaciones humanitarias, vienen denunciando el creciente maltrato y las duras condiciones labo-

Si volem maximitzar els beneficis de la migració i minimitzar els riscos és primordial atendre les necessitats de les dones migrants

Si queremos maximizar los beneficios de la migración y minimizar los riesgos es primordial atender las necesidades de las mujeres migrantes

Antonio Jesús Pérez / foto cedida por SOS Racismo

dones; particularment als estats del Golf Pèrsic, on moltes treballadores domèstiques estrangeres són extorsionades per les agències que els cercaren una feina o, directament, pels seus empleadors.

Segons l'Organització Internacional del Treball (OIT), la major part de la població femenina migrant s'ocupa al sector del treball domèstic. Tot i que també és significativa la proporció d'infermeres i professionals de la sanitat que es traslladen des del món en desenvolupament cap als països industrialitzats. Aquest flux incessant deixa sense recursos humans els serveis de salut de molts països empobrits, assolats pel VIH/SIDA, el paludisme i altres malalties.

Com que la major part de la demanda de dones migrants als països rics està relacionada amb treballs poc qualificats i poc remunerats, un nombre relatiu de dones opta per dedicar-se a la prostitució, perquè creuen que així podran acumular més diners i més ràpidament.

Això no obstant, fins i tot per sobre d'aquestes circumstàncies, no totes les dones migrants són víctimes. Tal com constata Patricia Cortés, estudiosa de la migració femenina a l'Amèrica Llatina i el Carib, una bona part aconsegueix complir de sobre els seus propòsits; en particular, les dones joves fadrines i amb formació professional.

Es va començant a conèixer el fenomen de la migració femenina, però encara no es valora suficientment la contribució de les dones migrants en la millora de la qualitat de vida dels països de destinació: ajuden a subsidiar els sistemes de pensions o treballen en sectors que no atreuen la població resident i pitjor remunerats, i als d'origen, principalment a través de les remeses econòmiques i socials.

rales a que están sometidas muchas mujeres; particularmente en los Estados del Golfo Pérsico, donde muchas trabajadoras domésticas extranjeras son extorsionadas por las agencias que les buscaron empleo o, directamente, por sus empleadores.

Según la Organización Internacional del Trabajo (OIT), la mayor parte de la población femenina migrante está ocupada en el sector del trabajo doméstico. Aunque también es significativa la proporción de enfermeras y profesionales de la sanidad que se trasladan desde el mundo en desarrollo hacia los países industrializados. Este flujo incesante deja sin recursos humanos a los servicios de salud de muchos países empobrecidos, assolados por el VIH/SIDA, el paludismo y otras enfermedades.

Como la mayor parte de la demanda de mujeres migrantes en los países ricos está relacionada con trabajos poco calificados y poco remunerados, un número relativo de mujeres opta por dedicarse a la prostitución, porque creen que así podrán acumular más dinero y más rápidamente.

Sin embargo, incluso por encima de estas circunstancias, no todas las mujeres migrantes son víctimas. Tal como constata Patricia Cortés, estudiosa de la migración femenina en América Latina y el Caribe, una buena parte logra cumplir con creces sus propósitos; en particular, las mujeres jóvenes solteras y con formación profesional.

Se está empezando a conocer el fenómeno de la migración femenina, pero todavía no se valora suficientemente la contribución de las mujeres migrantes en la mejora de la calidad de vida de los países de destino: ayudando a subsidiar los sistemas de pensiones o trabajando en sectores que no atraen a la población residente y peor remunerados, y en los de origen, principalmente a través de las remesas económicas y sociales.

IOM / © Héctor Mauricio Moreno / Colombia

Es calcula que el 2005 les remeses representaren 172.000 milions d'euros (sense comptabilitzar els diners transferit a través de canals informals). Les dones migrants solen enviar una proporció més elevada dels seus ingressos que els homes, dirigits a alimentar, vestir, educar i pagar serveis de salut dels fills i familiars que deixaren enrere. A l'informe de l'UNFPA s'estima que les dones bengalís, treballadores a l'Orient Mitjà, enviaren a les seves comunitats d'origen una mitjana del 72% del seu salari, el 52% del qual destinat a les necessitats quotidianes, a assistència mèdica i a educació.

Les remeses de les migrants acreixen el poder de decisió d'aquestes dones, però no produeixen cap canvi en el seu paper tradicional. Quan la dona emigra, l'home no assumeix la cura dels fills i de la llar, sinó que aquestes funcions passen normalment a una altra dona de la família.

Se calcula que en 2005 las remesas representaron 172.000 millones de euros (sin contabilizar el dinero transferido a través de canales informales). Las mujeres migrantes suelen enviar una proporción mayor de sus ingresos que los hombres, dirigidos a alimentar, vestir, educar y costear servicios de salud de los hijos y familiares que dejaron atrás. En el informe del UNFPA se estima que las mujeres bengalíes, trabajadoras en Oriente Medio, enviaron a sus comunidades de origen una media del 72% de su salario, estando el 52% destinado a las necesidades cotidianas, a cuidados médicos y a educación.

Las remesas de las migrantes acrecientan el poder de decisión de estas mujeres, pero no producen ningún cambio en su papel tradicional. Cuando la mujer emigra, el hombre no asume el cuidado de los hijos y del hogar, sino que estas funciones pasan normalmente a otra mujer de la familia.

Gairebé no hi ha estudis sobre les oportunitats, contribucions, riscos i experiències de les dones migrants

Apenas existen estudios sobre las oportunidades, contribuciones, riesgos y experiencias de las mujeres migrantes

Si analitzem els actuals corrents de la migració femenina advertim que Àsia, l'Amèrica Llatina i Àfrica són les regions emissores de migrants, mentre que l'Amèrica del Nord, Europa Occidental, la regió del Golf Pèrsic, Austràlia, el Japó i els països emergents del Sud-est Asiàtic, són receptors de migrants.

Si analizamos las actuales corrientes de la migración femenina advertimos cómo Asia, América Latina y África son las regiones emisoras de migrantes, mientras que Norteamérica, Europa Occidental, la región del Golfo Pérsico, Australia, Japón y los países emergentes del Sudeste Asiático, son receptores de migrantes.

Francisco Carrasco / foto cedida por SOS Racismo

Foto cedida por SOS Racismo

Dirección General de Cooperación / Carmen Ortega

© OIT / M. Crozet / Rusia

Latinoamèrica, tradicionalment destinatària d'importants fluxos migratoris és, actualment, el bressol del 13% dels migrants internacionals, la meitat dels quals són dones. La migració femenina llatinoamericana es dirigeix principalment cap als països fronterers més desenvolupats, els Estats Units, Espanya i el Japó, mentre que a Àsia i Àfrica els corrents migratoris es produeixen principalment a l'interior d'aquests continents.

Els llaços que teixeixen els col·lectius de migrants impulsen un creixent nombre de compatriotes a emprendre una nova vida més enllà de les seves fronteres, però l'oferta de candidats a l'emigració sobrepasa, amb escreix, el nombre que els països d'acollida volen admetre, a pesar de la necessitat que en tenen a causa de l'envelliment de la seva població (principalment a Europa i al Japó).

Perquè la migració sigui un factor de desenvolupament, de reducció de la pobresa i de progressos en la protecció dels drets humans, és essencial establir polítiques d'integració, protegir els drets dels migrants i augmentar la cooperació entre països d'origen i de destinació.

Tal com ha manifestat recentment Thoraya Ahmed Obaid, directora executiva de l'UNFPA: "Si s'adopten mesures de protecció laboral i dels drets humans i es formulen polítiques racionals d'immigració, podrà assegurar-se que la migració de les dones sigui, en veritat, un trànsit cap a l'esperança, com ho suggereix el títol de l'informe *El Estado de la Población Mundial 2006*".

Latinoamérica, tradicionalmente destinataria de importantes flujos migratorios es, actualmente, la cuna del 13% de los migrantes internacionales, de los cuales la mitad son mujeres. La migración femenina latinoamericana se dirige principalmente hacia países fronterizos más desarrollados, Estados Unidos, España y Japón, mientras que en Asia y África, las corrientes migratorias se producen principalmente en el interior de esos continentes.

Los lazos que tejen los colectivos de migrantes impulsan a un creciente número de compatriotas a emprender una nueva vida más allá de sus fronteras, pero la oferta de candidatos a la emigración sobrepasa, en mucho, el número que los países de acogida desean admitir, pese a la necesidad que tienen de ellos debido al envejecimiento de su población (principalmente en Europa y Japón).

Para que la migración sea factor de desarrollo, de reducción de la pobreza y de progresos en la protección de los derechos humanos, es esencial establecer políticas de integración, proteger los derechos de los migrantes y aumentar la cooperación entre países de origen y de destino.

*Tal como ha manifestado recientemente Thoraya Ahmed Obaid, directora ejecutiva del UNFPA, "Si se adoptan medidas de protección laboral y de los derechos humanos y se formulan políticas racionales de inmigración, podrá asegurarse que la migración de las mujeres sea, en verdad, un tránsito hacia la esperanza, como lo sugiere el título del informe *El Estado de la Población Mundial 2006*".*

IOM / © Héctor Mauricio Moreno / Colombia

Dones migrants a les Illes Balears

L'any 2006, la gran majoria de dones migrants empadronades a les Illes Balears provenia de l'Amèrica Llatina, 36.901 dones, una xifra sensiblement més elevada que la dels seus compatriotes masculins. A continuació, les dones de l'Europa dels 25, amb prop de 30.000 dones, superaven també els homes de la mateixa procedència. Les dones magribines, entorn de les 6.800, representaven més o menys la meitat dels migrants masculins del Magrib; i les 1.856 dones de l'Àfrica subsahariana eren lleugerament menys de la meitat que els seus compatriotes masculins.

El 2007, un 38% de les dones estrangeres inscrites a la Seguretat Social procedeixen de la Unió Europea, mentre que un 61,8% són de països extracomunitaris. Les dones treballadores estrangeres representen un 16,3% sobre el total de dones ocupades a les Illes Balears. El 62,8% del total de contractes registrats de dones estrangeres corresponen al sector de personal de neteja i d'empleades de la llar (33,4%); cambres i cuineres (24%), i dependents de comerç (5,4%).

(Font: Institut Balear d'Estadística)

Mujeres migrantes en las Illes Balears

En el año 2006, el mayor número de mujeres migrantes empadronadas en las Illes Balears provenía de América Latina, 36.901 mujeres, una cifra sensiblemente mayor que la de sus compatriotas masculinos. Les següen las mujeres de la Europa de los 25, con cerca de 30.000 mujeres, superando también a los hombres de su misma procedencia. Las mujeres magrebíes, en torno a las 6.800, suponían más o menos la mitad de los migrantes masculinos del Magreb; y las 1.856 mujeres de África subsahariana, eran algo menos de la mitad que sus compatriotas varones.

En 2007, un 38% de las mujeres extranjeras inscritas en la Seguridad Social, proceden de la Unión Europea, mientras que un 61,8% son de países extracomunitarios. Las mujeres trabajadoras extranjeras representan un 16,3% sobre el total de mujeres ocupadas en las Illes Balears. El 62,8% del total de contratos registrados de mujeres extranjeras corresponden al sector de personal de limpieza y de empleadas del hogar (33,4%); camareras y cocineras (24%), y dependientas de comercio (5,4%).

(Fuente: Institut Balear d'Estadística)

PROJECTES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT AMB SUPORT BALEAR. Cada any són més les associacions de les Illes Balears que emprenen projectes relacionats amb l'ajuda humanitària, la cooperació al desenvolupament i l'educació, formació i sensibilització ciutadana, destinats a millorar les condicions de vida als països en desenvolupament. La Direcció General de Cooperació del Govern de les Illes Balears secundà, entre d'altres, els projectes següents.

PROYECTOS DE COOPERACIÓN AL DESARROLLO CON SOPORTE BALEAR. Cada año son más las asociaciones de las Illes Balears que emprenen proyectos relacionados con la ayuda humanitaria, la cooperación al desarrollo y la educación, formación y sensibilización ciudadana, destinados a mejorar las condiciones de vida en los países en desarrollo. La Dirección General de Cooperación del Govern de les Illes Balears secundó, entre otros, los siguientes proyectos.

FUNDACIÓN PARA EL DESARROLLO DE LA ENFERMERÍA (FUDEN)

Projecte: Millora de la Qualitat de l'Atenció Maternoinfantil
País: El Salvador

Zona: Departament de San Salvador

Soci local: Unidad de Enfermería del Ministerio de Salud Pública y Asistencia Social de El Salvador

Subvenció: 43.303 €

Proyecto: Mejora de la Calidad de la Atención Materno-Infantil

País: El Salvador

Zona: Departamento de San Salvador

Socio local: Unidad de Enfermería del Ministerio de Salud Pública y Asistencia Social de El Salvador

Subvención: 43.303 €

Un estudi recent del Ministeri de Salut d'El Salvador assenjala la hipertensió i les hemorràgies com a causes principals de la mortalitat materna en aquest país. La reducció de l'alta taxa de morbimortalitat maternoinfantil és una prioritat per al Govern salvadorenc, tal com recull el seu Plan de Gobierno 2004-2009 "País Seguro", dissenyat per tal d'accelerar l'avanç envers els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

Però la falta de recursos humans i materials, i la dificultat per donar formació continuada als professionals d'infermeria, són algunes de les principals limitacions del sistema sanitari salvadorenc. Amb la finalitat de millorar aquestes condicions, el Ministeri de Salut Pública i Assistència Social sol·licità la col·laboració de l'organització FUDEN.

Aquesta organització és la responsable del projecte, iniciat el mes de desembre de 2006 i que es prolongarà fins al març de 2008, que proporciona formació i actualització en assistència obstètrica i perinatal a 40 infermeres comunitàries i hospitalàries del Departament de San Salvador.

El curs, dirigit per una comare expatriada, té una durada de 420 hores, entre classes teòriques i pràctiques, i desenvolupa temes com "Prenatal, part i postpart", "Atenció al nadó i pediatria" i "Planificació familiar", entre d'altres.

Cada una de les 40 professionals beneficiàries rebra un equip bàsic de material d'infermeria. A més, es lliurarà material bibliogràfic especialitzat a les biblioteques dels centres hospitalaris i a la Unitat d'Infermeria.

Gràcies a aquest projecte, les infermeres beneficiàries adquireixen coneixements, tècniques i habilitats per reconèixer els signes de perill i millorar el maneig terapèutic dels parts distòcics; cosa que sens dubte reduirà la mortalitat maternoinfantil i millorarà l'índex de desenvolupament humà de la població femenina en aquest departament salvadorenc.

Un estudio reciente del Ministerio de Salud de El Salvador señala la hipertensión y las hemorragias como las principales causas de la mortalidad materna en este país. La reducción de la alta tasa de morbi-mortalidad materno-infantil es una prioridad para el gobierno salvadoreño, tal como recoge su Plan de Gobierno 2004-2009 "País Seguro", diseñado para acelerar el avance hacia los Objetivos de Desarrollo del Milenio.

Pero la falta de recursos humanos y materiales, y la dificultad para dar formación continuada a los profesionales de enfermería, son algunas de las principales limitaciones del sistema sanitario salvadoreño. Para mejorar estas condiciones, el Ministerio de Salud Pública y Asistencia Social solicitó la colaboración de la organización FUDEN.

Esta organización es la responsable del proyecto, iniciado en diciembre de 2006 y que se prolongará hasta marzo de 2008, que proporciona formación y actualización en cuidados obstétricos y perinatales a 40 enfermeras comunitarias y hospitalarias del Departamento de San Salvador.

El curso, dirigido por una matrona expatriada, tiene una duración de 420 horas, entre clases teóricas y prácticas, y desarrolla temas como "Prenatal, parto y posparto", "Atención al recién nacido y Pediatría" y "Planificación familiar", entre otros.

Cada una de las 40 profesionales beneficiarias recibirá un kit básico de material de enfermería. Además, se hará entrega de material bibliográfico especializado a las bibliotecas de los centros hospitalarios y a la Unidad de Enfermería.

Gracias a este proyecto, las enfermeras beneficiarias están adquiriendo conocimientos, técnicas y habilidades para reconocer los signos de peligro y mejorar el manejo terapéutico de los partos distócicos; lo que sin duda reducirá la mortalidad materno-infantil y mejorará el índice de desarrollo humano de la población femenina en este departamento salvadoreño.

ARCA MENORCA

Projecte: Construcció de 51 Habitatges Populars i d'un Centre Comunitari

País: Brasil

Zona: Municipi de Poconé

Subvenció: 123.000 €

Proyecto: Construcción de 51 Viviendas Populares y de un Centro Comunitario

País: Brasil

Zona: Municipio de Poconé

Subvención: 123.000 €

Durant segles, les terres de l'estat brasiler de Mato Grosso foren explotades per les seves mines d'or. Quan la passada dècada dels anys vuitanta ressorgí aquesta activitat, la ciutat de Poconé arribà a tenir quasi 50.000 habitants. Avui en dia, la decadència del sector ha fet que la major part de les 31.451 persones que encara hi romanen visquin en condicions d'alta vulnerabilitat social i d'exclusió. Quasi el 70% de la població està desocupada i presenta alts índexs d'analfabetisme.

A més, per la seva situació geogràfica, allunyada de les vies comercials, no atrau inversions, la qual cosa fa que els habitants de Poconé s'enfrontin a moltes dificultats. Per si no fos prou, l'activitat minera desordenada i depredadora ha causat danys ambientals al municipi, amb enormes àrees de terra remogudes i contaminades amb mercuri. Tot i que últimament, el turisme ambiental podria millorar la qualitat de vida i contribuir al desenvolupament sostenible de la zona, atesa la seva proximitat amb el Parc Nacional del Pantanal (reconegut per la UNESCO com una de les més exuberants i diversificades reserves naturals del planeta).

Amb l'objectiu de millorar l'estructura familiar i social de la població més desfavorida de Poconé, l'organització ARCA Menorca emprendre la construcció de 51 habitatges socials i un centre comunitari. En el projecte col·labora la Prefectura Municipal de Poconé, i actua com a intermediari el religiós franciscà Joaquín Tebar, amb més de 35 anys d'activitat pastoral i social a Mato Grosso a l'esquena.

Els treballs de construcció es desenvoluparan entre desembre de 2007 i agost de 2008, seguint el sistema tradicional del *mutirao*, treball col·lectiu en què els pagesos brasilers s'ajuden mútuament en les tasques agrícoles o en la construcció de cases. En aquest cas, col·laboraran les famílies beneficiàries, famílies amigues, paletes contractats per l'Ajuntament, proveïdors de materials, sota la supervisió d'un tècnic de la Prefectura Municipal de Poconé.

Aquest projecte beneficiarà directament 312 persones, que tindran accés a un habitatge digne. A més, a les instal·lacions del centre comunitari es prestarà assistència sanitària, es duran a terme activitats de caràcter social, amb especial atenció als nins del carrer, i es realitzaran tallers de formació ocupacional per a labors agrícoles i de turisme sostenible.

Durante siglos, las tierras del estado brasileño de Mato Grosso fueron explotadas por sus minas de oro. Cuando en la pasada década de los años ochenta resurgió esta actividad, la ciudad de Poconé llegó a tener casi 50.000 habitantes. Hoy en día, la decadencia del sector, ha llevado a la mayor parte de las 31.451 personas que permanecen en ella, a vivir en condiciones de alta vulnerabilidad social y de exclusión. Casi el 70% de la población está desempleada y presenta altos índices de analfabetismo.

Además, por su situación geográfica, alejada de las vías comerciales, no atrae inversiones por lo que los poco-neenses se enfrentan a muchas dificultades. Por si fuera poco, la actividad minera desordenada y depredadora ha causado daños ambientales en el municipio, con enormes áreas de tierra removidas y contaminadas con mercurio. Aunque últimamente, el turismo ambiental podría mejorar la calidad de vida y contribuir al desarrollo sostenible de la zona, dada su proximidad con el Parque Nacional del Pantanal (reconocida por la UNESCO como una de las más exuberantes y diversificadas reservas naturales del planeta).

Con objeto de mejorar la estructura familiar y social de la población más desfavorecida de Poconé, la organización ARCA Menorca va a emprender la construcción de 51 viviendas sociales y de un centro comunitario. En el proyecto colabora la Prefectura Municipal de Poconé, y actúa como intermediario el religioso franciscano Joaquín Tebar, con más de 35 años de actividad pastoral y social en Mato Grosso a sus espaldas.

Los trabajos de construcción se desarrollarán entre diciembre de 2007 y agosto de 2008, siguiendo el sistema tradicional del *mutirao*, trabajo colectivo en el que los campesinos brasileños se ayudan mutuamente en las tareas agrícolas o en la construcción de casas. En este caso, colaborarán las familias beneficiarias, familias amigas, albañiles contratados por el Ayuntamiento, proveedores de materiales, bajo la supervisión de un técnico de la Prefectura Municipal de Poconé.

Este proyecto beneficiará directamente a 312 personas, que tendrán acceso a una vivienda digna. Además, en las instalaciones del centro comunitario se prestará asistencia sanitaria, se llevarán a cabo actividades de carácter social, con especial atención a los niños de la calle, y se realizarán talleres de formación ocupacional para labores agrícolas y de turismo sostenible.

CIRUJANOS PLÁSTIKOS MUNDI

Projecte: Millora de l'Assistència Medicoquirúrgica de Cirurgia Reconstructiva a l'Àfrica de l'Est

País: Etiòpia i Tanzània

Zona: Moshi (Tanzània), Addis Abeba (Etiòpia)

Soci local: Kilimanjaro Christian Medical Center (Tanzània) i Alert Hospital (Etiòpia)

Subvenció: 31.883 €

Proyecto: Mejora de la Asistencia Médico-Quirúrgica de Cirugía Reconstructiva en África del Este

País: Etiopía y Tanzania

Zona: Moshi (Tanzania), Addis Abeba (Etiopía)

Socio local: Kilimanjaro Christian Medical Center (Tanzania) y Alert Hospital (Etiopía)

Subvención: 31.883 €

La malnutrició proteicoenergètica, que afecta més de 850 milions de persones en el món, és especialment greu en alguns segments de població com les dones embarassades. Els efectes més destructius els acusa el fetus, que no es desenvolupa normalment i pot acabar presentant malformacions.

També, els accidents de trànsit (cada vegada més freqüents als països del Sud), els conflictes bèl·lics, les infeccions que afecten tot tipus de teixits, malalties com la lepra, cremades i altres lesions, són responsables de múltiples deformacions. A les regions on escassegen els serveis mèdics, la possibilitat que un pacient afectat per una malformació rebí atenció especialitzada és pràcticament nul·la; així, cada any augmenta el nombre de discapacitats entre la població dels països menys afavorits.

L'any 2000 inicià el seu camí la Fundació Cirujanos Plásticos Mundi (CPM), amb l'objectiu d'oferir serveis voluntaris de cirurgia reconstructiva i millorar les infraestructures i els mitjans de què disposen els metges i cirurgians dels països empobrits. De llavors ençà, CPM ha capacitat cirurgians de l'Àfrica de l'Est i de l'Índia perquè puguin intervenir les persones que necessitin cirurgia reconstructiva.

Per a l'execució d'aquest projecte (començat el gener de 2006 i amb una durada de 16 mesos), es trasladaren a Tanzània i Etiòpia tres equips constituïts per tres cirurgians voluntaris, un anestesista i un especialista (logopeda o protèsic dental), proveïts d'instrumental mèdic, manuals especialitzats, així com de material informàtic i audiovisual.

Aquests equips mèdics impartiren dos tallers de cirurgia de llavi leporí i paladar fes, al Kilimanjaro Christian Medical Centre a Tanzània, i un taller de cirurgia periocular a l'ALERT Hospital a Etiòpia. Durant els tallers, que alternaren les classes teòriques i les classes pràctiques en quiròfan, es va procedir a operar 62 pacients. Una vegada acabats els cursos, els equips mèdics emprendran un últim viatge per seguir l'evolució de les persones intervingudes.

Gràcies a aquest projecte, 40 metges locals han rebut formació per realitzar intervencions de cirurgia reconstructiva de llavi leporí i paladar fes, i de cirurgia periocular. A més, s'han intervingut quirúrgicament 62 pacients que, sens dubte, milloraran la qualitat de vida i podran sortir de la situació de marginació social a què estaven sotmesos per la seva condició de discapacitats.

La malnutrición proteicoenergética, que afecta a más de 850 millones de personas en el mundo, es especialmente grave en algunos segmentos de población como las mujeres embarazadas. Los efectos más destructivos los acusa el feto, que no se desarrolla normalmente y puede acabar presentando malformaciones.

También, los accidentes de tráfico (cada vez más frecuentes en los países del Sur), los conflictos bélicos, las infecciones que afectan a todo tipo de tejidos, enfermedades como la lepra, quemaduras y otras lesiones, son responsables de múltiples deformaciones. En las regiones donde escasean los servicios médicos, la posibilidad de que un paciente afectado por una malformación reciba atención especializada es prácticamente nula; así, cada año aumenta el número de discapacitados entre la población de los países menos favorecidos.

En el año 2000 inició su andadura la Fundación Cirujanos Plásticos Mundi (CPM), con el objetivo de ofrecer servicios voluntarios de cirugía reconstructiva y mejorar las infraestructuras y los medios de que disponen los médicos y cirujanos de los países empobrecidos. Desde entonces, CPM ha capacitado a cirujanos de África del Este y de la India para que puedan intervenir a personas que requieran cirugía reconstructiva.

Para la ejecución de este proyecto (iniciado en enero de 2006 y con una duración de 16 meses), se trasladaron a Tanzania y Etiopía tres equipos constituidos por tres cirujanos voluntarios, un anestesista y un especialista (logopeda o protésico dental), provistos de instrumental médico, manuales especializados, así como de material informático y audiovisual.

Estos equipos médicos impartieron dos talleres de cirugía de labio leporino y paladar hendido, en el Kilimanjaro Christian Medical Centre en Tanzania, y un taller de cirugía peri-ocular en el ALERT Hospital en Etiopía. Durante los talleres, en los que se alternaron las clases teóricas y las clases prácticas en quirófano, se procedió a operar a 62 pacientes. Una vez concluidos los cursos, los equipos médicos emprenderán un último viaje para seguir la evolución de las personas intervenidas.

Gracias a este proyecto, 40 médicos locales han recibido formación para realizar intervenciones de cirugía reconstructiva de labio leporino y paladar hendido, y de cirugía periocular. Además, se ha intervenido quirúrgicamente a 62 pacientes que, sin duda, verán mejorar su calidad de vida y podrán salir de la situación de marginación social a que estaban sometidos por su condición de discapacitados.

JUAN CIUDAD ONGD ILLES BALEARS

Projecte: Construcció d'un Centre Comunitari de Salut Mental
País: Hondures
Zona: San Pedro Sula
Soci local: Orden Hospitalaria de San Juan de Dios
Subvenció: 103.888 €

Proyecto: Construcción de un Centro Comunitario de Salud Mental
País: Honduras
Zona: San Pedro Sula
Socio local: Orden Hospitalaria de San Juan de Dios
Subvención: 103.888 €

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), la prevenció, atenció i rehabilitació de les persones afectades per trastorns mentals constitueix un problema sanitari creixent a l'Amèrica Llatina i al Carib. Al llarg de la darrera dècada s'han duplicat els trastorns psiquiàtrics i neurològics en aquesta regió.

Segons l'opinió dels experts, la violència i la pobresa són les causes més importants en els problemes de salut mental de la població hondurenya. Hondures, amb almenys el 57% de les llars vivint sota la línia de la pobresa, fou considerat el país més violent del continent l'any 2006.

Des de 1991, l'Orden Hospitalaria de San Juan de Dios, a través de la seva organització Juan Ciudad, realitza projectes d'emergència, rehabilitació i desenvolupament en els seus centres d'Àfrica i de l'Amèrica Llatina. Entre les prioritats d'aquesta organització figura la d'atendre les persones més vulnerables i marginades, com ara els malalts mentals dels països empobrits.

Per aquest motiu, per tal de pal·liar la falta d'assistència especialitzada a la població sense recursos afectada per trastorns mentals a la vall de Sula, es va emprendre aquest projecte de construcció d'un centre dedicat a l'atenció de malalts mentals. El projecte, que es troba en ple desenvolupament (novembre 2006-octubre 2007), es realitza en un terreny cedit per la municipalitat de San Pedro Sula.

Aquest centre disposarà d'un departament de consultes externes (ja en funcionament), una àrea amb 30 llits per a l'hospitalització dels casos més greus, i una àrea de rehabilitació i reinserció, on s'impartiran tallers de psicoteràpia i de teràpia ocupacional. Paral·lelament, es duen a terme cursos de capacitació per a professionals i voluntaris, i campanyes de sensibilització que ajudin a combatre la discriminació envers les persones amb malalties mentals i n'afavoreixin la reinserció social i laboral.

Amb aquest projecte s'espera que es puguin atendre cada any 5.000 pacients a l'àrea de consulta externa i d'atenció ambulatoria, i 360 malalts interns. L'assistència sanitària la prestarà un equip multidisciplinar, que inclou psiquiatres, neuròlegs, psicòlegs, treballadors socials i personal d'infermeria.

Según la Organización Mundial de la Salud (OMS), la prevención, atención y rehabilitación de las personas afectadas por trastornos mentales constituye un problema sanitario creciente en América Latina y el Caribe. En la última década, se han duplicado los trastornos psiquiátricos y neurológicos en esta región.

En opinión de los expertos, la violencia y la pobreza son las causas más importantes en los problemas de salud mental de la población hondureña. Honduras, con al menos el 57% de los hogares viviendo bajo la línea de la pobreza, fue considerado el país más violento del continente en el año 2006.

Desde 1991, la Orden Hospitalaria de San Juan de Dios, a través de su organización Juan Ciudad, viene realizando proyectos de emergencia, rehabilitación y desarrollo en sus centros de África y América Latina. Entre las prioridades de esta organización figura la de atender a las personas más vulnerables y marginadas, como son los enfermos mentales de los países empobrecidos.

De ahí que, para paliar la falta de asistencia especializada a la población sin recursos afectada por trastornos mentales en el valle de Sula, se emprendiera este proyecto de construcción de un centro dedicado a la atención de enfermos mentales. El proyecto, que se encuentra en pleno desarrollo (noviembre 2006-octubre 2007), se realiza en un terreno cedido por la municipalidad de San Pedro Sula.

Este centro dispondrá de un departamento de consultas externas (ya en funcionamiento), un área con 30 camas para la hospitalización de los casos más graves, y un área de rehabilitación y reinserción, donde se impartirán talleres de psicoterapia y de terapia ocupacional. Paralelamente, se están llevando a cabo cursos de capacitación para profesionales y voluntarios, y campañas de sensibilización que ayuden a combatir la discriminación hacia las personas con enfermedades mentales y favorezcan su reinserción social y laboral.

Con este proyecto se espera atender cada año a 5.000 pacientes en el área de consulta externa y de atención ambulatoria, y a 360 enfermos internos. La asistencia sanitaria será prestada por un equipo multidisciplinar, que incluye a psiquiatras, neurólogos, psicólogos, trabajadores sociales y personal de enfermería.

ESCOLA EN PAU

Un projecte pioner

Un proyecto pionero

Des de fa cinc anys, quaranta nins i nines dels campaments de refugiats sahrauís a Tindouf estudien a Mallorca acollits per famílies que els cuiden i eduquen com a fills. Aquests joves són els protagonistes del projecte Madrasa, un programa pioner que duu a terme l'Associació ESCOLA EN PAU.

El projecte Madrasa es gestà a partir de *Vacances en Pau*, estades organitzades per l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí i que cada estiu porta desenes de nins dels campaments sahrauís a les nostres illes. L'esforç i l'interès mostrat pels petits sahrauís per integrar-se i aprendre, animà un grup de famílies a oferir-los la possibilitat d'estudiar, perquè poguessin arribar tan lluny com la seva capacitat i esforç els permetessin.

Desde hace cinco años, cuarenta niños y niñas de los campamentos de refugiados saharauis en Tindouf estudian en Mallorca acogidos por familias que les cuidan y educan como a hijos propios. Estos jóvenes son los protagonistas del proyecto Madrasa, un programa pionero que lleva a cabo la Asociación ESCOLA EN PAU.

El proyecto Madrasa se gestó a partir de *Vacances en Pau*, estancias organizadas por la Asociación de Amigos del Pueblo Saharauí y que cada verano trae a decenas de niños de los campamentos saharauis a nuestras islas. El esfuerzo e interés mostrado por los pequeños saharauis para integrarse y aprender, animó a un grupo de familias a ofrecerles la posibilidad de estudiar, para que pudieran llegar tan lejos como su capacidad y esfuerzo les permitieran.

Aquest projecte de compromís a llarg termini amb aquests joves refugiats, requereix un treball permanent de suport a la integració familiar i social, a l'escolarització i a la preservació de la identitat familiar i cultural del menor acollit. Però, sens dubte, el seu èxit depèn de la implicació i dels estrets vincles que es creen entre les famílies d'acollida. És al si d'aquestes famílies, on se'ls ensenya a respectar els nostres valors i a adoptar actituds democràtiques, tot i que sempre vetllant perquè no perdin la seva identitat. Els joves saharauis resen cinc vegades al dia i s'abstenen de menjar porc; a més, tracten amb afecte i respecte els professors i els ancians, i ens donen moltes vegades lliçons de solidaritat.

Tots els dissabtes, els joves saharauis es reuneixen per assistir a classe de llengua i cultura àrab impartida per un professor saharauí (que exerceix de mediador intercultural), i per rebre classes de reforç de català, de tècniques d'estudi i d'altres matèries, que són impartides per voluntaris. Per iniciativa pròpia, han creat un grup de música i dansa saharauí que aprofita l'esplai dels dissabtes per assajar, i també per parlar en *hasanía*, el seu dialecte. A més, cada mes, les famílies organitzen una excursió per facilitar el contacte entre els al·lots acollits, mantenir la cohesió del grup, donar-se suport i seguir la marxa del projecte.

La nostra associació es regeix per una junta executiva, tot i que la major càrrega de treball la porten les comissions, constituïdes per voluntaris i familiars d'acollida. La Comissió Educativa, per exemple, realitza un

Este proyecto de compromiso a largo plazo con estos jóvenes refugiados, requiere un trabajo permanente de apoyo a la integración familiar y social, a la escolarización y a la preservación de la identidad familiar y cultural del menor acogido. Pero sin duda, su éxito depende de la implicación y de los estrechos vínculos que se crean entre las familias de acogida. Es en el seno de estas familias, donde se les enseña a respetar nuestros valores y a adoptar actitudes democráticas, aunque siempre velando para que no pierdan su identidad. Los jóvenes saharauis rezan cinco veces al día y se abstienen de comer cerdo; además, tratan con cariño y respeto a los profesores y a los ancianos, dándonos muchas veces lecciones de solidaridad.

*Todos los sábados, los jóvenes saharauis se reúnen para asistir a clase de lengua y cultura árabe impartida por un profesor saharauí (que ejerce de mediador intercultural), y para recibir clases de refuerzo de catalán, de técnicas de estudio y de otras materias, que son impartidas por voluntarios. Por iniciativa propia, han creado un grupo de música y danza saharauí que aprovecha el recreo de los sábados para ensayar, y también para hablar en *hasanía*, su dialecto. Además, cada mes, las familias organizan una excursión para facilitar el contacto entre los chicos acogidos, mantener la cohesión del grupo, prestarse apoyo y seguir la marcha del proyecto.*

Nuestra asociación está regida por una junta ejecutiva, aunque la mayor carga del trabajo corre a cargo de las comisiones, constituidas por voluntarios y familiares de acogida. La Comisión Educativa, por ejemplo, realiza un excelente

La situació dels 160.000 sahrauís refugiats als campaments de Tindouf, a la hamada algeriana (la zona més dura i agresta del desert del Sàhara), continua sense resoldre's, a pesar que han transcorregut 30 anys. El pas del temps ha relegat el conflicte del Sàhara Occidental a la categoria de conflictes oblidats, i de poc o de res han servit els esforços del poble sahrauí perquè es reconeixin els seus drets i es compleixin les resolucions de les Nacions Unides. Les condicions de vida en aquesta regió (temperatures extremes, sequedat de l'ambient i vent persistent), són més rigoroses que a altres llocs del Sàhara. D'aquí ve que la població subsisteixi en una situació d'emergència continuada i que depengui gairebé completament de l'ajuda d'agències de l'ONU i dels projectes de cooperació d'algunes ONGD per a la seva supervivència.

La situación de los 160.000 saharauis refugiados en los campamentos de Tindouf, en la Hamada argelina (la zona más dura y agreste del desierto del Sahara), continúa sin resolverse, pese a haber transcurrido 30 años. El paso del tiempo ha relegado el conflicto del Sahara Occidental a la categoría de conflictos olvidados, y de poco o nada han servido los esfuerzos del pueblo saharauí para que se reconozcan sus derechos y se cumplan las resoluciones de Naciones Unidas. Las condiciones de vida en esta región (temperaturas extremas, sequedad del ambiente y viento persistente), resultan más rigurosas que en otros lugares del Sahara. De ahí que la población subsista en una situación de emergencia continuada, dependiendo casi completamente de la ayuda de agencias de la ONU y de los proyectos de cooperación de algunas ONGD para su supervivencia.

Dirección General de Cooperación / Tindouf

excel·lent treball de seguiment acadèmic de cada un dels nins, manté contacte amb els professors i pares d'acollida, proporciona classes de reforç en matèries d'especial dificultat, i facilita orientació per a l'elecció dels estudis professionals o universitaris. La Comissió de Suport a Famílies, que està integrada per dues treballadores socials i dos psicòlegs que actuen com a orientadors, ajuda a la resolució de conflictes de convivència. Mentre que la Comissió de Seguiment, en la qual figuren representants de l'Administració autonòmica, garanteix la transparència de les actuacions de l'Associació i pren les decisions sobre els conflictes més importants.

El projecte Madrasa és una iniciativa pionera que es troba en el punt de mira de les autoritats sahrauís i de famílies i associacions espanyoles que volen dur a terme accions semblants. La nostra experiència ha servit perquè en altres comunitats del país s'emprenguin projectes destinats a proporcionar formació acadèmica als nins dels campaments sahrauís, respectant els seus valors i la seva identitat, en un marc de convivència familiar.

Avui, alguns al·lots han finalitzat l'educació secundària obligatòria (ESO) i estudien batxillerat o cicles formatius; altres, encara a primària lluiten amb les dificultats de l'idioma. Tots: famílies biològiques, famílies d'acollida i els al·lots i al·lotes mateixos fan un esforç extraordinari. Però val la pena. A més, la millora de les seves expectatives arribarà en un futur als seus familiars i al seu poble.

trabajo de seguimiento académico de cada uno de los niños, mantiene contacto con los profesores y padres de acogida, proporciona clases de refuerzo en materias de especial dificultad, y facilita orientación para la elección de los estudios profesionales o universitarios. La Comisión de Apoyo a Familias está integrada por dos trabajadoras sociales y dos psicólogos que actúan como orientadores, ayuda a la resolución de conflictos de convivencia. Mientras que la Comisión de Seguimiento, en la que figuran representantes de la Administración Autonómica, garantiza la transparencia de las actuaciones de la Asociación y toma las decisiones sobre los conflictos de mayor entidad.

El proyecto Madrasa es una iniciativa pionera que está en el punto de mira de las autoridades saharauis y de familias y asociaciones españolas que desean llevar a cabo acciones similares. Nuestra experiencia ha servido para que en otras comunidades del país se emprendan proyectos destinados a proporcionar formación académica a los niños de los campamentos saharauis, respetando sus valores y su identidad, en un marco de convivencia familiar.

Hoy, algunos chicos han finalizado la Educación Secundaria Obligatoria (ESO) y estudian Bachillerato o Ciclos Formativos; otros, están aún en Primaria y luchan con las dificultades del idioma. Todos: familias biológicas, familias de acogida y los propios chicos y chicas están realizando un esfuerzo extraordinario. Pero bien vale la pena. Además, la mejora de sus expectativas alcanzará en un futuro a sus familias y a su pueblo.

Carme Barceló
escolaenpau5@hotmail.com

EXPERIÈNCIA ÚNICA AMB L'STEG A GUATEMALA

Quan vaig decidir anar de cooperant a Guatemala aquest estiu, em feia una idea d'allò que em podia trobar, però quan hi vaig ser, vaig veure que la situació en què es trobaven era pitjor.

En el primer taller vaig impartir les classes i vaig comparar experiències amb ells, i me'n vaig adonar que en desconeixia moltes de les mancances i necessitats. És per això que els vaig intentar escoltar molt i els vaig donar el màxim d'estratègies i suggeriments..., però a voltes era impossible.

Com podia fer-los entendre que anar a l'escola cada dia era molt important perquè els alumnes tinguessin una bona feina, si la majoria havia de fer dues feines per poder donar menjar a les seves famílies?

I per damunt de tot, com els podia explicar la igualtat de gènere si les dones, allà, no hi pintaven res?

Com podia tractar el tema de la igualtat i la interculturalitat, si els mestres *mestizos* discriminaven completament els seus companys "indígenes"?

I el bilingüisme? ...si per a ells el fet de tenir 21 idiomes diferents, més que una riquesa cultural ho vivien com un problema i un fet discriminatori.

Reconec que en un primer moment em va desmoralitzar i vaig pensar que no sabia com ajudar-los i, allò que és pitjor, em vaig preguntar què hi feia jo, allà.

Maite Dueñas Gledson, mestra Llengua Estrangera.

Cooperant amb l'STEI-i a Guatemala al projecte Suport tècnic educatiu a docents

Però a mesura que anava sabent, que m'integrava i veia que la majoria de gent s'obria i que dipositava molta confiança en mi, i que em veien com una esperança..., el meu viatge va tornar a recuperar el sentit que havia tingut des d'un primer moment. Així que allò em va tornar les forces i em va fer ser molt més activa per intentar trobar, sinó solucions, sí que un poc d'esperança.

Me'n vaig adonar que qualsevol cosa que els podíem contar d'aquí, des de l'educació fins a la construcció d'habitatges, els aportava algun coneixement nou. També les dones varen veure en nosaltres un món nou: llibertat, independència, estudis... Aquí els homes comencen a veure'ns com un igual, tenim veu pròpia, podem opinar.

Em varen impactar les ganes i la força que tenen els mestres de voler canviar el que no els sembla just, tot i que paguen un preu alt per fer-ho. El magisteri, allà, lluita per tot i per a tots, els drets d'alumnes i mestres.

També vull destacar el treball de cooperació de l'STEI-i i de l'STEG, molt positiu per als mestres de Guatemala i per als cooperants que hi anem des de les illes.

Per a mi ha estat una experiència única, meravellosa i inoblidable, que no es pot explicar; sols amb unes paraules..., s'ha de viure.

EXPERIENCIA ÚNICA CON EL STEG EN GUATEMALA

Quando decidí ir como cooperante a Guatemala este verano, me hacía una idea de lo que podía encontrar, pero cuando estuve allí, vi que la situación en que se encontraban era peor.

En el primer taller impartí las clases y compartí experiencias con ellos, y me di cuenta que desconocía muchas de sus carencias y necesidades. Es por ello que intenté escucharlos mucho y darles el mayor número de estrategias y sugerencias..., pero a veces era imposible.

¿Cómo podía hacerles comprender que ir a la escuela cada día era muy importante para que los alumnos tuviesen un buen empleo, si la mayoría había de realizar dos trabajos para poder dar de comer a sus familias?

Y por encima de todo, ¿cómo podía explicarles la igualdad de género si las mujeres, allá, no pintaban nada?

¿Cómo podía tratar el tema de la igualdad y la interculturalidad, si los maestros *mestizos* discriminaban completamente a sus compañeros "indígenes"?

¿Y el bilingüismo?... si para ellos el hecho de tener 21 idiomas diferentes, más que una riqueza cultural lo vivían como un problema y un hecho discriminatorio.

Reconozco que en un primer momento me desmoralicé y pensé que no sabía cómo ayudarlos y, lo que es peor, me pregunté qué hacía yo, allá.

Maite Dueñas Gledson, maestra Lengua Extranjera.

Cooperante con el STEI-i en Guatemala en el proyecto Ayuda técnica educativa a docentes.

Pero a medida que iba conociendo, que me integraba y veía que la mayoría de gente se abría y que depositaba mucha confianza en mí, y que me veían como una esperanza..., mi viaje volvió a recuperar el sentido que había tenido desde un primer momento. Así que esto me devolvió las fuerzas y me hizo ser más activa para intentar encontrar, sino soluciones, sí que un poco de esperanza.

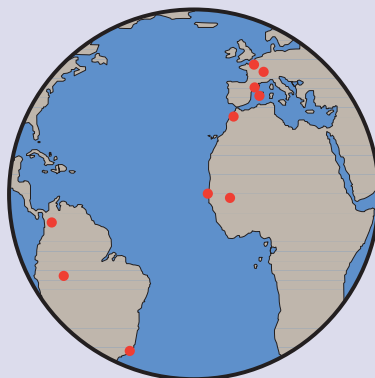
Me di cuenta de que cualquier cosa que les podíamos contar de aquí, desde la educación hasta la construcción de casas, les aportaba algún conocimiento nuevo. También las mujeres vieron en nosotras un mundo nuevo: libertad, independencia, estudios... Aquí los hombres empiezan a vernos como a un igual, tenemos voz propia, podemos opinar.

Me impactaron las ganas y la fuerza que tienen los maestros de querer cambiar lo que no les parece justo, a pesar de que pagan un alto precio por hacerlo. El magisterio, allá, lucha por todo y para todos, los derechos de alumnos y maestros.

Quiero destacar el trabajo de cooperación del STEI-i y del STEG, muy positivo para los maestros de Guatemala y para los cooperantes que vamos desde las islas.

Para mí ha sido una experiencia única, maravillosa e inolvidable, que no se puede explicar; sólo con unas palabras... se ha de vivir.

L'associació Barris del Món duu a terme els seus projectes a 10 ciutats del món: Rio de Janeiro (Brasil), Bogotà (Colòmbia), El Alto (Bolívia), Pikine (Senegal), Bamako (Mali), Salé (Marroc), Evry i Montreuil (França), Barcelona i Palma (Espanya).

La asociación Barrios del Mundo lleva a la práctica sus proyectos en 10 ciudades del mundo: Río de Janeiro (Brasil), Bogotá (Colombia), El Alto (Bolivia), Pikine (Senegal), Bamako (Mali), Salé (Marruecos), Evry y Montreuil (Francia), Barcelona y Palma (España).

HISTÒRIES URBANES

Durant alguns dies del passat mes de març, joves de Palma, de Rio de Janeiro, El Alto, Salé, Pikine, Bogotà, Evry, Barcelona i Bamako, es reuniren a Montreuil (França) per parlar de la vida als seus barris.

Costa d'imaginar que l'existència d'aquests al·lots i al·lotes pugui tenir algun nexa, però el cert és que, a pesar de les enormes diferències culturals, socials i econòmiques, hi ha barris, a ciutats allunyades per milers de quilòmetres, que comparteixen unes característiques inconfusibles: aixecats sense a penes planificació, amb habitatges de mala qualitat, i un entorn molt degradat, on la diversitat és un dels principals desafiaments.

Els habitants d'aquestes barriades procedeixen, la gran majoria, de zones rurals o de l'estranger, i han hagut d'abandonar les seves comunitats d'origen per les difícils condicions econòmiques, els conflictes violents o per desastres naturals. No obstant això, a la nova destinació, se senten infravalorats i mancats de referències locals o afectives que els permetin integrar-se i protegir-se socialment. En aquests barris, molts de joves comparteixen la falta d'oportunitats, l'escepticisme i un fort sentiment d'exclusió.

HISTORIAS URBANAS

Durante unos días del pasado mes de marzo, jóvenes de Palma, de Río de Janeiro, El Alto, Salé, Pikine, Bogotá, Evry, Barcelona y Bamako, se reunieron en Montreuil (Francia) para hablar de la vida en sus barrios.

Cuesta imaginar que la existencia de estos chicos y chicas pueda tener algún nexo, pero lo cierto es que, pese a las enormes diferencias culturales, sociales y económicas, hay barrios, en ciudades alejadas por miles de kilómetros, que comparten unas características inconfundibles: levantados sin apenas planificación, con viviendas de mala calidad, y un entorno muy degradado, donde la diversidad es uno de los principales desafíos.

Los habitantes de estas barriadas proceden, en su mayoría, de zonas rurales o del extranjero, y han tenido que abandonar sus comunidades de origen por las difíciles condiciones económicas, los conflictos violentos o por desastres naturales. Sin embargo, en su nuevo destino, se sienten infravalorados y faltos de referencias locales o afectivas que les permitan integrarse y protegerse socialmente. En estos barrios, muchos jóvenes comparten la falta de oportunidades, el escepticismo y un fuerte sentimiento de exclusión.

Barrios del Mundo / Bolívia

Barrios del Mundo / Marruecos

Barrios del Mundo / Colombia

Barrios del Mundo / Colombia

Barrios del Mundo / Senegal

Barrios del Mundo / París

Per als nins i als joves el barri en què viuen és un dels primers i més importants referents per a la construcció de la seva identitat. D'aquí ve la preocupació de l'associació Quartiers du Monde i el seu projecte de cooperació internacional per combatre l'exclusió social i bastir ponts entre joves, associacions civils i autoritats locals, i aconseguir una governança més participativa. Es tracta de proveir de formació política i educació per a la participació ciutadana als joves, de manera que puguin mobilitzar-se i negociar amb altres habitants del barri i les autoritats locals amb la finalitat de resoldre els seus problemes i millorar la seva realitat.

El projecte Barris del Món: Històries urbanes s'engegà el 2003 i es desenvolupa a 10 barris populars d'altres tants llocs del món (tres a Àfrica, tres a l'Amèrica Llatina i quatre a Europa). Les organitzacions sòcies del projecte treballen sobre el terreny per combatre l'exclusió social, l'estigmatització de la joventut o la falta d'aplicació o inadequació de les polítiques públiques als barris pobres. L'objectiu és que aquests joves puguin tenir les mateixes oportunitats que els joves d'altres barris de la ciutat.

A cada ciutat, una associació local o organització no governamental emparada per l'Administració s'encarrega d'executar el projecte, aplicant unes metodologies comunes com ara la Investigació-Acció-Participació, la

Para los niños y los jóvenes el barrio en el que viven es uno de los primeros y más importantes referentes para la construcción de su identidad. De ahí la preocupación de la asociación Quartiers du Monde y su proyecto de cooperación internacional para combatir la exclusión social y tender puentes entre jóvenes, asociaciones civiles y autoridades locales, y lograr una gobernanza más participativa. Se trata de proveer de formación política y educación para la participación ciudadana a los jóvenes, de modo que puedan movilizarse y negociar con otros habitantes del barrio y las autoridades locales con el fin de resolver sus problemas y mejorar su realidad.

El proyecto Barrios del Mundo. Historias urbanas arrancó en 2003 y se desarrolla en 10 barrios populares de otros tantos lugares del mundo (tres en África, tres en América Latina y cuatro en Europa). Las organizaciones socias del proyecto trabajan sobre el terreno para combatir la exclusión social, la estigmatización de la juventud o la falta de aplicación o inadecuación de las políticas públicas en los barrios pobres. El objetivo es que estos jóvenes puedan tener las mismas oportunidades que los jóvenes de otros barrios de la ciudad.

En cada ciudad, una asociación local u organización no gubernamental respaldada por la Administración se encarga de ejecutar el proyecto, aplicando unas metodologías comunes, como son: la Investigación-Acción-Participación,

Barrios del Mundo / París

Cartografia Social i la Perspectiva de Gènere. La metodologia de la Investigació-Acció-Participació, per exemple, facilita l'examen i la identificació, per part del col·lectiu de joves, dels problemes locals, així com el disseny d'estratègies per resoldre'ls. La Perspectiva de Gènere permet analitzar la transformació social provocada pels grups de dones als barris i les reconeix com a protagonistes d'un desenvolupament econòmic, social i polític més humà.

La Cartografia Social és una tècnica que afavoreix la reflexió sobre els territoris i els actors del barri, a través d'una sèrie d'activitats. En primer lloc, es defineixen els límits del districte. Els joves dibuixen els elements que caracteritzen la seva barriada, els que per a ells són importants... D'aquest procés sorgeixen sentiments, records, la consciència d'habitar en un barri amb poques infraestructures, de sentir-se mal vistos pel fet de ser joves, de viure en una situació injusta... Després, els participants realitzen un recorregut pel barri, on fotografien o filmen el més destacat per a ells. Aquest material els serveix per presentar-se als equips de la resta de ciutats adscrites al projecte.

Cada any té lloc una trobada a la qual assisteixen dos joves i un professional de cada ciutat, l'equip de la ciutat que acull l'esdeveniment i l'equip coordinador internacional. Després de Dakar el 2005 i Bogotà el 2006, enguany la trobada s'ha fet a Montreuil, França.

A Palma, el projecte es desenvolupa als barris de Son Roca, Son Gotleu i Polígon de Llevant, amb grups de joves i associacions veïnals, coordinats per la CGT-Balears, i hi participen com a socis el Govern de les Illes Balears i el Fons Mallorquí de Solidaritat. Silvia i David treballen com a facilitadors en el procés d'implicació dels joves per millorar les condicions de vida dels seus barris. Gràcies a aquest projecte, coneixen el que fan altres joves que viuen en contextos molt més precaris que el seu, amb molts pocs mitjans, i comparteixen les seves experiències a través d'Internet i de les trobades internacionals anuals.

El projecte Barris del Món: Històries urbanes rebé el premi de la Cooperació Internacional 2006, que imparteix l'Alt Consell de la Cooperació Internacional de França.

Barrios del Mundo / Senegal

la Cartografía Social y la Perspectiva de Género. La metodología de la Investigación-Acción-Participación, por ejemplo, facilita el examen y la identificación, por parte del colectivo de jóvenes, de los problemas locales, así como el diseño de estrategias para resolverlos. La Perspectiva de Género permite analizar la transformación social provocada por los grupos de mujeres en los barrios y las reconoce como protagonistas de un desarrollo económico, social y político más humano.

La Cartografía Social es una técnica que favorece la reflexión sobre los territorios y los actores del barrio, a través de una serie de actividades. En primer lugar, se definen los límites del distrito. Los jóvenes dibujan los elementos que caracterizan a su barriada, los que para ellos son importantes... De este proceso surgen sentimientos, recuerdos, la conciencia de habitar en un barrio con pocas infraestructuras, de sentirse mal vistos por el hecho de ser jóvenes, de vivir en una situación injusta... Después, los participantes realizan un recorrido por el barrio donde fotografían o filman lo más destacado para ellos. Este material les sirve para presentarse a los equipos del resto de ciudades adscritas al proyecto.

Cada año tiene lugar un encuentro al que asisten dos jóvenes y un profesional de cada ciudad, el equipo de la ciudad que acoge el evento, y el equipo coordinador internacional. Después de Dakar en 2005, y Bogotá en 2006, este año el encuentro se ha producido en Montreuil, Francia.

En Palma, el proyecto se desarrolla en los barrios de Son Roca, Son Gotleu y Polígono de Llevant, con grupos de jóvenes y asociaciones vecinales, coordinados por la CGT-Balears, y participando como socios el Govern de les Illes Balears y el Fons Mallorquí de Solidaritat. Silvia y David trabajan como facilitadores en el proceso de implicación de los jóvenes para mejorar las condiciones de vida de sus barrios. Gracias a este proyecto, conocen lo que hacen otros jóvenes que viven en contextos mucho más precarios que el suyo, con muy pocos medios, y comparten sus experiencias a través de internet y de los encuentros internacionales anuales.

El proyecto Barris del Mundo. Historias urbanas recibió el premio de la Cooperación Internacional 2006, que imparte el Alto Consejo de la Cooperación Internacional de Francia.

tauler d'anuncis | tablón de anuncios

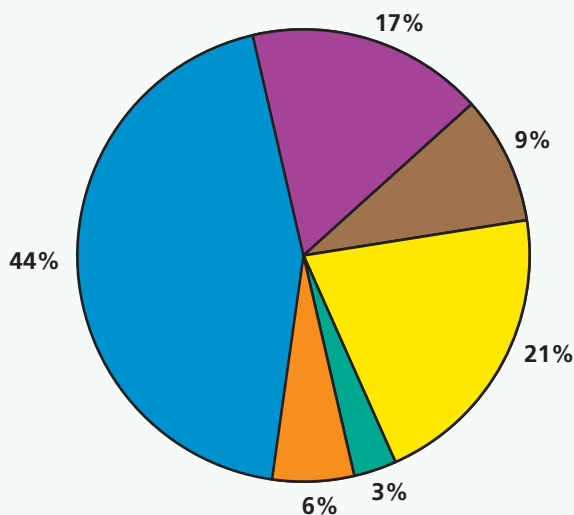
DADES 2007

Nombre i distribució de les subvencions atorgades entre els diferents tipus de convocatòria l'any 2007:

Convocatòria	Nre. de projectes	Euros
Macroprojectes	5	3.582.698,83
Casas Balears	10	240.313,80
Cooperació	75	5.197.957,49
Sensibilització	29	398.485,04
Codesenvolupament	15	305.219,85
Cooperants	36	329.489,18

TOTAL 170 10.054.164,19

* La convocatòria de cooperació correspon a les anualitats 2007/2008

Nre. de projectes | Nº de proyectos

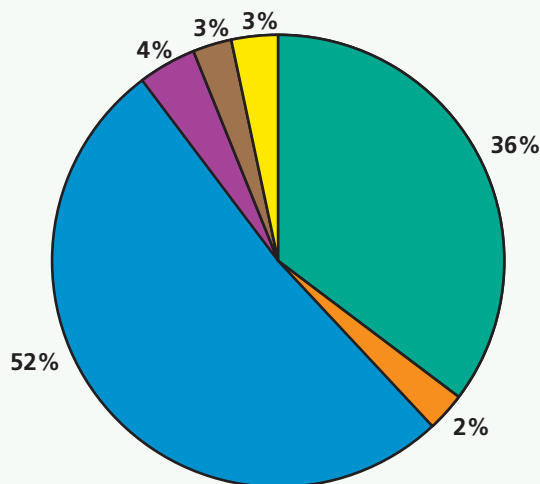
DATOS 2007

Número y distribución de las subvenciones otorgadas entre los diferentes tipos de convocatoria el año 2007:

Convocatoria	Nº de proyectos	Euros
Macroproyectos	5	3.582.698,83
Casas Baleares	10	240.313,80
Cooperación	75	5.197.957,49
Sensibilización	29	398.485,04
Codesarrollo	15	305.219,85
Cooperantes	36	329.489,18

TOTAL 170 10.054.164,19

* La convocatoria de cooperación corresponde a las anualidades 2007/2008

Euros

subscriu-te | suscríbete
gratuïtament | gratuitamente

cooperant ^{de}
www.cooperant.org

Nom i llinatges / Nombre y apellidos

Telèfon / Teléfono

Adreça / Dirección CP

Localitat / Localidad

Província / Provincia

E-mail

Subscriu-te avui mateix enviant aquest cupó a: | Suscríbete hoy mismo enviando este cupón a:

Govern de les Illes Balears - Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració

C/ Sant Joan de la Salle, 7 • 07003 Palma • Tel.: 971 17 74 34 • Fax: 971 17 60 98

Si vols més informació, posa't en contacte amb nosaltres | Si quieres más información, ponte en contacto con nosotros

CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA CONSELLERIA D'AFERS SOCIALS, PROMOCIÓ I IMMIGRACIÓ DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS I LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB) EN MATÈRIA D'ENFORTIMENT DELS SISTEMES EDUCATIUS DELS PAÏSOS MENYS DESENVOLUPATS

Aquest conveni té per objecte la concessió d'ajuts per a la realització d'estades formatives i de recerca a la UIB per a l'any 2007, de persones que provenen de països amb dificultats de desenvolupament, amb l'objectiu d'enfortir els sistemes d'educació superior dels països esmentats mitjançant la mobilitat dels seus estudiants i professionals, tot oferint una oportunitat als participants per incrementar els seus coneixements.

Requisits

Les estades a les quals es refereix el conveni han de complir els requisits següents:

- Han de tenir com a objecte la formació i/o la recerca.
- Hauran de disposar necessàriament d'una universitat, administració pública o entitat sense ànim de lucre del país beneficiari que ha d'actuar com a contrapart.

BUS DEL MIL·LENI, VIATGE CAP A LA SALUT I EL DESENVOLUPAMENT

Aquest projecte de sensibilització i educació està dirigit a les comunitats escolars, universitària i a la població en general. Promogut per la Federació d'Associacions de Medicus Mundi d'Espanya, es basa en dues activitats diferents: una campanya d'informació i sensibilització, i una exposició itinerant. La idea és conscienciar la població de l'important paper que té la societat civil dels països del Nord en la reivindicació del dret a la salut i al desenvolupament de tots els pobles del món.

Les dates de visita són del 26 de novembre al 15 de desembre de 2007.

Lloc: Plaça Santo Domingo de la Calzada (antics eixugadors de xarxes)

Obert: Matins (col·legis secundària), vespres (públic en general).

Web: www.busdelmilenio.org

Persona de contacte: Jaume Company

Tel. 971714465

baleares@medicumsmundi.es

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE LA CONSEJERÍA DE ASUNTOS SOCIALES, PROMOCIÓN E INMIGRACIÓN DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS Y LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS (UIB) EN MATERIA DE FORTALECIMIENTO DE LOS SISTEMAS EDUCATIVOS DE LOS PAÍSES MENOS DESARROLLADOS

Este convenio tiene por objeto la concesión de ayudas para la realización de estancias formativas y de investigación en la UIB para el año 2007, de personas que provienen de países con dificultades de desarrollo, con el objetivo de fortalecer los sistemas de educación superior de los países citados mediante la movilidad de sus estudiantes y profesionales, ofreciendo, al mismo tiempo, una oportunidad a los participantes para incrementar sus conocimientos.

Requisitos

Las estancias a las que se refiere el convenio han de cumplir los requisitos siguientes:

- Han de tener como objeto la formación y/o la investigación.
- Habrán de disponer necesariamente de una universidad, administración pública o entidad sin ánimo de lucro del país beneficiario que ha de actuar como contraparte.

BUS DEL MILENIO, VIAJE HACIA LA SALUD Y EL DESARROLLO

Este proyecto de sensibilización y educación está dirigido a las comunidades escolares, universitaria y a la población en general. Promovido por la Federación de Asociaciones de Medicus Mundi de España se basa en dos actividades diferentes: una campaña de información y sensibilización, y una exposición itinerante. La idea es concienciar a la población del importante papel que tiene la sociedad de los países del Norte en la reivindicación del derecho a la salud y al desarrollo de todos los pueblos del mundo.

Las fechas de visita son del 26 de noviembre al 15 de diciembre de 2007.

Lugar: Plaza de Santo Domingo de la Calzada (antiguos secaderos de redes).

Abierto: Mañanas (colegios secundaria), tardes (público en general).

Web: www.busdelmilenio.org

Persona de contacto: Jaume Company

Telf. 971714465

baleares@medicumsmundi.es

“Cadena Mundial de Cuidadores”: Aquest terme fa referència a un fenomen recent que porta milions de dones a migrar als països rics per treballar en el servei domèstic o en la cura de persones. Aquestes dones, que tenen a la vegada fills o pares de qui ocupar-se, transfereixen aquesta responsabilitat als seus familiars o a treballadores domèstiques dels seus països d’origen, amb la qual cosa es crea d’aquesta manera una cadena de cuidadores a escala planetària. Aquest fenomen, que ofereix importants beneficis personals i socials a milions de dones i a les seves famílies, té també greus inconvenients, com la discriminació, la soledat i els anys de separació, llargs, d’aquestes dones amb els seus fills i persones estimades.

Rhacel Parreñas, una de les primeres persones que estudià aquest fet, destacava a *Las sirvientas de la globalización* (2001) que moltes dones de Filipines, Mèxic, Sri Lanka, la República Dominicana, El Salvador, el Perú o Indonèsia deixen enrere les seves famílies per viure en països més rics, on hi ha una gran demanda de mainaderes, infermeres i empleades domèstiques. Gràcies a elles, els seus fills tenen accés a una millor atenció sanitària i poden continuar els estudis durant més temps, mentre que els pares poden invertir els diners extra, que les dones envien, en negocis lucratius com ara granges i taxis, i incrementar així el benestar econòmic de la família.

Asociación de Amigos del Pueblo Saharaui / Tindouf

“Remeses socials”: Aquest concepte fou encunyat per la sociòloga Peggy Levitt per explicar les noves pràctiques socials, idees i valors que els migrants transmeten als seus països d’origen, i per diferenciar-les de les remeses purament econòmiques.

De moment, aquestes remeses de caràcter social no s’han tingut gaire en compte, a pesar que siguin fonamentals per comprendre com la migració modifica la vida de les persones que romanen a les seves comunitats. Aquesta transferència d’informació, de coneixements i d’actituds (que sol incloure idees sobre democràcia, salut i organització comunitària), atorga als migrants un paper d’agents de transformació política i cultural dels seus llocs d’origen, la qual cosa fomenta, per exemple, la igualtat entre homes i dones; tot i que també hi ha qui opina que són responsables d’un augment del materialisme i de l’individualisme.

També, les “remeses socials” poden influir i beneficiar les nacions de destinació. És el cas d’Austràlia, on els migrants han propiciat la pluralitat lingüística i cultural, i una major obertura de l’illa envers els països veïns.

“Cadena Mundial de Cuidados”: Este término se refiere a un fenómeno reciente que lleva a millones de mujeres a migrar a los países ricos para trabajar en el servicio doméstico o en el cuidado de personas. Dichas mujeres, que tienen a su vez hijos o padres de los que ocuparse, transfieren esa responsabilidad a sus familiares o a trabajadoras domésticas de sus países de origen, creándose así una cadena de cuidados a escala planetaria. Este fenómeno, que ofrece importantes beneficios personales y sociales a millones de mujeres y a sus familias, tiene también graves inconvenientes, como la discriminación, la soledad y los largos años de separación de estas mujeres con sus hijos y personas queridas.

Rhacel Parreñas, una de las primeras personas que estudió este hecho, destacaba en *Las sirvientas de la globalización* (2001) cómo muchas mujeres de Filipinas, México, Sri Lanka, la República Dominicana, El Salvador, Perú o Indonesia dejan atrás a sus familias para vivir en países más ricos, donde hay una gran demanda de niñeras, enfermeras y empleadas domésticas. Gracias a ellas, sus hijos tienen acceso a una mejor atención sanitaria y pueden continuar sus estudios durante más tiempo, mientras que los padres pueden invertir

el dinero extra, que las mujeres envían, en negocios lucrativos como granjas y taxis, incrementando el bienestar económico de la familia.

“Remesas sociales”: Este concepto fue acuñado por la socióloga Peggy Levitt para explicar las nuevas prácticas sociales, ideas y valores que los migrantes transmiten a sus países de origen, y para diferenciarlas de las remesas puramente económicas.

Por el momento, estas remesas de carácter social han sido poco consideradas, pese a que resultan fundamentales para comprender cómo la migración modifica la vida de las personas que permanecen en sus comunidades. Dicha transferencia de información, de conocimientos y de actitudes (que suele incluir ideas sobre democracia, salud y organización comunitaria), otorga a los migrantes un papel de agentes de transformación política y cultural de sus lugares de origen, fomentando, por ejemplo, la igualdad entre hombres y mujeres; aunque también hay quien opina que son responsables de un aumento del materialismo y del individualismo.

También, las “remesas sociales” pueden influir y beneficiar a las naciones de destino. Es el caso de Australia, donde los migrantes han propiciado la pluralidad lingüística y cultural, y una mayor apertura de la isla hacia los países vecinos.

EL COCOTER

Conegut també com a “arbre de la vida” o “arbre dels cent usos”, el cocoter, *Cocos nucifera L.*, ha proporcionat aliment, beguda i abrigo als habitants de les zones costaneres tropicals des de temps immemorials.

Avui en dia, el cocoter continua essent essencial per al medi ambient i la subsistència d'una bona part de la població de la costa d'Indonèsia, l'Índia, el Vietnam, Filipines, Tailàndia, Sri Lanka, el Brasil, Veneçuela, Mèxic, Tanzània, Ghana o Moçambic. A les zones castigades pel tsunami es van duent a terme plantacions d'aquest arbre, per la seva funció com a barrera protectora del litoral i per ajudar a millorar l'economia domèstica familiar.

Les aplicacions d'aquesta planta palmàcia són nombroses. Del tronc i la closca del fruit s'obtenen materials de construcció i es fabriquen utensilis domèstics. Amb les fulles del cocoter es confeccionen canastres, capells o catifes, i amb les fibres que envolten el fruit, raspalls, matalassos, cordes i, gràcies a la seva resistència a l'aigua de mar, cables i aparells de naus.

A més, el fruit del cocoter té un alt valor nutritiu. De la polpa deshidratada, la copra, se n'extreu oli per a ús alimentari i mantega, que representen el 7% del consum mundial de greixos. L'elevat contingut en àcid làuric fa que s'utilitzi àmpliament en la indústria cosmètica i, també, en la fabricació de biodièsel.

Últimament, l'aigua de coco, suc contingut a l'interior del fruit, va pel camí de convertir-se en una de les millors begudes isotòniques naturals. Aquest líquid, amb un equilibri electrolític semblant al de la nostra sang, fou utilitzat com a substitut del plasma en transfusions d'urgència als soldats ferits durant la Guerra del Pacífic.

Ara, gràcies a un senzill procés d'esterilització en fred, petits agricultors i empresaris productors de coco podran participar en el mercat de les begudes per a l'esport, un dels més dinàmics de la indústria de refrescos, embotellant l'aigua de coco i exportant-la als països desenvolupats. Segons l'opinió de Morton Satin, antic directiu del Departament d'Agricultura de la FAO i creador d'aquest procés de conservació, “què hi pot haver de millor que una beguda natural, amb l'aroma delicat, el sabor, les propietats i el valor nutritiu de l'aigua de coco pura i fresca, a més de totes les característiques funcionals necessàries en les begudes per a l'esport?”.

© OIT / M. Crozet / Tanzània

EL COCOTERO

Conocido también como “árbol de la vida” o “árbol de los cien usos”, el cocotero, *Cocos nucifera L.*, ha proporcionado alimento, bebida y abrigo a los habitantes de las zonas costeras tropicales desde tiempos inmemoriales.

Hoy en día, el cocotero continúa siendo esencial para el medio ambiente y la subsistencia de una buena parte de la población de la costa de Indonesia, India, Vietnam, Filipinas, Tailandia, Sri Lanka, Brasil, Venezuela, México, Tanzania, Ghana o Mozambique. En las zonas castigadas por el tsunami se están llevando a cabo plantaciones de este árbol, por su función de barrera protectora del litoral y para ayudar a mejorar la economía doméstica familiar.

Las aplicaciones de esta planta palmácea son numerosas. Del tronco y la cáscara del fruto se obtienen materiales de construcción y se fabrican utensilios domésticos. Con las hojas del cocotero se confeccionan canastas, sombreros o alfombras, y con las fibras que rodean al fruto, cepillos, colchones, cuerdas y, por su resistencia al agua de mar, cables y aparejos de naves.

Además, el fruto del cocotero tiene un alto valor nutritivo. De su pulpa deshidratada, la copra, se extraen aceite para uso alimenticio y manteca que representan el 7% del consumo mundial de grasas. Su elevado contenido en ácido láurico hace que sea utilizado ampliamente en la industria cosmética y, también, en la fabricación de biodièsel.

Últimamente, el agua de coco, jugo contenido en el interior del fruto, va camino de convertirse en una de las mejores bebidas isotónicas naturales. Este líquido, con similar equilibrio electrolítico que nuestra sangre, fue utilizado como sustituto del plasma en transfusiones de urgencia a los soldados heridos durante la Guerra del Pacífico.

Ahora, gracias a un sencillo proceso de esterilización en frío, pequeños agricultores y empresarios productores de coco van a poder participar en el mercado de las bebidas para el deporte, uno de los más dinámicos de la industria de refrescos, embotellando el agua de coco y exportándola a los países desarrollados. En opinión de Morton Satin, antiguo directivo del Departamento de Agricultura de la FAO y creador de este proceso de conservación, “¿qué puede ser mejor que una bebida natural, con el aroma delicado, el sabor, las propiedades y el valor nutritivo del agua de coco pura y fresca, además de todas las características funcionales necesarias en las bebidas para el deporte?”.

África en diáspora: movimientos de población y políticas estatales.

VV. AA. Ferran Iniesta editor, 2007, 190 p.

El professor d'Història d'Àfrica a la Universitat de Barcelona, Ferran Iniesta, coordina aquest llibre, en el qual especialistes europeus i africans analitzen el panorama actual dels moviments de població a Àfrica, el passat emigrant de molts de pobles, el temor a l'altre dels europeus, les causes ideològiques –i no només econòmiques– que reforcen el flux poblacional cap al Nord o la situació de les dones africanes en els seus països d'origen i en els de destinació.

El profesor de Historia de África en la Universidad de Barcelona, Ferran Iniesta, coordina este libro en el que especialistas europeos y africanos analizan el panorama actual de los movimientos de población en África, el pasado emigrante de muchos pueblos, el temor al otro de los europeos, las causas ideológicas –y no sólo económicas– que refuerzan el flujo poblacional hacia el Norte, o la situación de las mujeres africanas en sus países de origen y en los de destino.

Evaluación de la acción humanitaria. Tony Beck. IECAH, 2007

Aquesta guia pretén reforçar l'avaluació de l'acció humanitària i propiciar una utilització més coherent i eficient dels criteris d'avaluació del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament de l'Organització per a la Cooperació i Desenvolupament Econòmic. El manual l'ha traduït i publicat en castellà l'Institut d'Estudis sobre Conflictes i Acció Humanitària (IECAH), i es pot obtenir gratuïtament adreçant-se a Camille Nussbaum (camille.nussbaum@iecah.org).

Esta guía pretende reforzar la evaluación de la acción humanitaria y propiciar una utilización más coherente y eficiente de los criterios de evaluación del Comité de Ayuda al Desarrollo de la Organización para la Cooperación y Desarrollo Económico. El manual ha sido traducido y publicado en castellano por el Instituto de Estudios sobre Conflictos y Acción Humanitaria (IECAH), y puede obtenerse gratuitamente dirigiéndose a Camille Nussbaum (camille.nussbaum@iecah.org)

Neuneneu / Humanity. Marlui Miranda & Ravi. Survival International 2006, CD

Aquest àlbum, titulat *Neuneneu* (que significa "pluralitat humana" en la llengua dels *mehinaku*), conté 14 fragments musicals de grups indígenes de l'Amazònia brasilera recopilats durant més de 30 anys per la cantant i investigadora de la música tradicional brasilera, Marlui Miranda. El músic Ravi, famós intèrpret de kora, ha participat en l'adaptació dels temes.

Este álbum, titulado Neuneneu (que significa "pluralidad humana" en la lengua de los mehinaku), contiene 14 fragmentos musicales de grupos indígenas de la Amazonia brasileña recopilados durante más de 30 años por la cantante e investigadora de la música tradicional brasileña, Marlui Miranda. Para la adaptación de los temas Miranda ha contado con la participación del músico Ravi, reputado intérprete de kora.

<http://www.fao.org/KnowledgeForum>

El Fòrum del Coneixement, en el lloc d'Internet de la FAO, permet fer preguntes, trobar bones pràctiques i participar en xarxes de col·laboració a través de tres serveis interactius. A *AskFAO*, els usuaris poden relacionar-se directament amb tècnics experts i obtenir respostes a les seves preguntes. *Millors Pràctiques* introdueix algunes de les millor pràctiques a les àrees de mestria de la FAO. Les *Xarxes de Coneixement* són comunitats virtuals de professionals i centres col·laboradors que treballen en àrees d'agricultura sostenible i seguretat alimentària.

El Foro de Conocimiento, en el sitio internet de la FAO, permite interponer preguntas, encontrar buenas prácticas y participar en redes de colaboración a través de tres servicios interactivos. En AskFAO, los usuarios pueden relacionarse directamente con expertos técnicos y obtener respuestas a sus preguntas. Mejores Prácticas introduce algunas de las mejores prácticas en las áreas de maestría de la FAO. Las Redes de Conocimiento son comunidades virtuales de profesionales y centros colaboradores que trabajan en áreas de agricultura sostenible y seguridad alimentaria.

<http://www.reformwatch.net>

Portal de la campanya sobre la Reforma del Sistema d'Institucions Internacionals, que aspira a aconseguir la participació d'institucions internacionals, governamentals i de la societat civil a escala mundial per instaurar unes Nacions Unides més fortes, més democràtiques, que tinguin control efectiu sobre tots els seus òrgans, agències i sobre les altres organitzacions multilaterals globals per a la construcció d'un món més just, equitatiu, divers, sostenible i pacífic. En català i castellà.

Portal de la campaña sobre la Reforma del Sistema de Instituciones Internacionales, que aspira a contar con la participación de instituciones internacionales, gubernamentales y de la sociedad civil a escala mundial para instaurar unas Naciones Unidas más fuertes, más democráticas, que tengan control efectivo sobre todos sus órganos, agencias y sobre las otras organizaciones multilaterales globales para la construcción de un mundo más justo, equitativo, diverso, sostenible y pacífico. En catalán y castellano.

Cristina Pérez

Mutare, Zimbabwe (2006)
Mutare, Zimbabwe (2006)

Cristina Pérez (Mallorca, 1981), s'inicià en la fotografia als 16 anys. Després de cursar estudis especialitzats en direcció de fotografia, ha treballat com a càmera en documentals i ficcions cinematogràfiques.

"Aquesta imatge retrata una de les danses típiques de Zimbabwe. Vaig fer la foto en un dels barris de la ciutat de Mutare, frontera amb Moçambic, mentre participava en la realització d'un documental sobre mares amb sida de la regió".

Cristina Pérez (Mallorca, 1981), se inició en la fotografía a los 16 años. Tras cursar estudios especializados en dirección de fotografía, ha trabajado como cámara en documentales y ficciones cinematográficas.

"Esta imagen retrata una de las danzas típicas de Zimbabwe. Tomé la foto en uno de los barrios de la ciudad de Mutare, frontera con Mozambique, mientras participaba en la realización de un documental sobre madres con sida de la región".